

6 වැනි පරිච්ඡේදය

6.1 සමස්ත නිරීක්ෂණ

2007 දී රාජ්‍ය මූල්‍ය ප්‍රතිපත්තියෙහි අවධානය දිළිඳු ජනතාවට හිතකරවූ ආර්ථික සංවර්ධනයක් ළඟාකරගනිමින් රාජ්‍ය මූල්‍ය ඒකාග්‍රතා ක්‍රියාවලිය ශක්තිමත් කිරීම කෙරෙහි අඛණ්ඩව යොමු විය. රජයේ “දස අවුරුදු දැක්ම සංවර්ධන රාමුව: 2006 -2016” (දස අවුරුදු දැක්ම) මගින් ප්‍රකාශයට පත්කර ඇති සමස්ත ප්‍රතිපත්ති දිශාව තුළ රාජ්‍ය මූල්‍ය ක්‍රමෝපාය සකස් කරන ලදී. 2007 අයවැය තුළ සඳහන් ඉලක්ක ළඟාකර ගැනීම සඳහා රජයේ ආදායම් වැඩිකිරීම හා වර්තන වියදම් තාර්කිකරණය කිරීම තුළින් වර්තන ගිණුමෙහි අතිරික්තයක් ඇති කරගන්නා අතර දිළිඳුකම හා ප්‍රාදේශීය ආර්ථික අසමානතාවයන් තිරසාර ලෙස අඩුකර ගැනීම කෙරෙහි යොමුවූ ඉහළ ආර්ථික වර්ධනයක් ළඟා කර ගැනීම සඳහා උචිත පරිසරයක් නිර්මාණය කිරීමට රජයේ ආයෝජන වැඩිකිරීම සඳහා ක්‍රියාමාර්ග රාශියක් ක්‍රියාත්මක කරනු ලැබීය.

රාජ්‍ය මූල්‍ය ඉලක්ක ළඟාකර ගැනීම අභියෝග ගණනාවක් මධ්‍යයේ සිදුකළ යුතු කාර්යයක් විය. ත්‍රස්තවාදී කටයුතු ඉහළයාම නිසා ජාතික ආරක්ෂාව ශක්තිමත් කිරීම සඳහා අවශ්‍ය පියවර පුළුල් කිරීමට රජයට සිදුවිය. සාපේක්ෂ වශයෙන් ඉහළ මට්ටමක පැවති උද්ධමනය හා උද්ධමනාත්මක අපේක්ෂාවන් හේතුවෙන් භාණ්ඩ හා සේවා මිල ඉහළ යාම තුළින් ඇති වූ පීඩනය අඩු කිරීම සඳහා අමතර රාජ්‍ය මූල්‍ය ක්‍රියාමාර්ග ගැනීමට රජයට සිදුවිය. ඉහළ හා විචලනය වන දේශීය වෙළෙඳපොළ පොලී අනුපාතික හේතුවෙන් ණය කළමනාකරණයේදී ප්‍රවේශම් සහගත ප්‍රතිපත්තියක් අනුගමනය කිරීමට රජයට සිදුවිය. ජාත්‍යන්තර වෙළෙඳපොළේ ධනික තෙල් මිල ගණන් අසාමාන්‍ය ලෙස ඉහළ මට්ටමක පැවතීම හේතුවෙන් රජයේ අයවැය මත දැඩි පීඩනයක් ඇති කරන වියදම් එකතු වීම වළකාලීම සඳහා මිල සංශෝධනය කිරීම පිළිබඳ තීරණයන් ගැනීමට රජයට සිදුවිය. මෙම ප්‍රවනතාවයන් 2007 අයවැය පදනම් වූ උපකල්පනයන් හා සම්බන්ධ සාධක වෙනස්වීමටද හේතු වූ අතර එය ඉලක්කගත ප්‍රතිඵල අත්කර ගැනීම කෙරෙහිද බලපෑමක් ඇති කළේය.

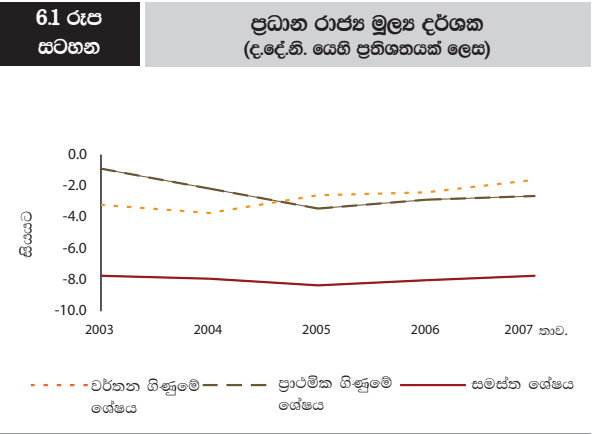
රාජ්‍ය මූල්‍ය කළමනාකරණයේදී අභියෝග රැසකට මුහුණ දෙනු ලැබුවද රාජ්‍ය මූල්‍ය අංශයේ ක්‍රියාකාරිත්වය නොකඩවා වර්ධනය විය. බදු පරිපාලනය තවදුරටත් ශක්තිමත් කිරීම සඳහා ගන්නා ලද අඛණ්ඩ ප්‍රයත්නයන්, බදු දිරිගැන්වීම් හා නිදහස් කිරීම් නිසි පරිදි සකස්කිරීම, බදු අනුකූලතාවය වැඩිදියුණු කිරීම සහ බලාත්මක කිරීම් ශක්තිමත් කිරීම සඳහා රජය විසින් ගන්නා ලද ක්‍රියාමාර්ග වල ප්‍රතිඵලයක් ලෙස 2006 වර්ෂය සමඟ සසඳා බලන කල මුළු ආදායම සියයට 18.3 න් වැඩි විය. කෙසේ වෙතත්, ප්‍රධාන වශයෙන්ම ජාත්‍යන්තර වෙළෙඳාම මත වන බදු ආදායම් අඩුවීම හේතුවෙන් රජයේ ආදායම අපේක්ෂිත මට්ටමට වඩා අඩු විය. මෙසේ ජාත්‍යන්තර වෙළෙඳාම මත බදු ආදායම් අඩුවීමට හේතු වූයේ ඉහළ යන භාණ්ඩ හා සේවා මිල ගණන් වලට පිළියම් වශයෙන් අත්‍යවශ්‍ය භාණ්ඩ ආනයනය සඳහා බදු සහන ලබාදීම හා බනිප් තෙල් මිල ගණන් ඉහළයාමෙන් ඇතිවන බලපෑම යම්තාක් දුරකට අඩුකරගැනීම සඳහා ඉන්ධන පිරිමැසුම් අඩු වාහන ආනයනය සඳහා ඉහළ සඵල බදු අනුපාත ව්‍යුහයක් අනුගමනය කිරීම හේතුවෙන් වාහන ආනයන ප්‍රමාණය හා වටිනාකම අඩුවීමයි. මෙම කරුණු දෙක හේතුවෙන් පමණක් ආදායම් අහිමිවීම රුපියල් බිලියන 24 ක් (ද.දේ.නි.යෙන් සියයට 0.7) ක් පමණ වෙනැයි ඇස්තමේන්තු කර ඇත. කෙසේ වෙතත්, ආදායම් බදු මගින් ලද ආදායම ඉලක්කය ඉක්මවා ගියේය. ඒ අනුව, ද.දේ.නි. යේ ප්‍රතිශතයක් ලෙස මුළු ආදායම පසුගිය වසරේ වූ සියයට 16.3 සමඟ සසඳන විට 2007 දී සියයට 15.8 ක් විය. ද.දේ.නි.යේ ප්‍රතිශතයක් ලෙස සියයට 17.4 ක් වූ වර්තන වියදම් අයවැය ගත ඉලක්කය වූ සියයට 16.8 ඉක්මවා ගිය නමුත් පසුගිය වසරේ පැවැති සියයට 18.6 වඩා සැලකිය යුතු ලෙස අඩුවිය. වර්තන වියදම් මත විශාල පීඩනයක් පැවැතියද රජයේ ආයෝජන එහි ඉහළ යන ප්‍රවණතාවය තවදුරටත් පවත්වා ගනිමින් 2006 වර්ෂයේ වූ සියයට 6 සමඟ සසඳන විට ද.දේ.නි.යේ

ප්‍රතිශතයක් ලෙස සියයට 6.4 කට වැඩිවිය. මෙසේ ප්‍රාග්ධන වියදම් ඉහළ මට්ටමක පැවැතියේ යටිතල පහසුකම් ව්‍යාපෘති ක්‍රියාත්මක කිරීම කඩිනම් කිරීම හා මූල්‍යනය වැඩිදියුණුවීමයි. මෙම සංවර්ධනයන්ගේ ඒකාබද්ධ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස සමස්ත අයවැය හිඟය ද.දේ.නි.යේ ප්‍රතිශතයක් ලෙස සියයට 7.7 ක් විය. මෙය මූලික ඇස්තමේන්තුව වූ සියයට 8.4 හා 2006 දී පැවැති සියයට 8 යන දෙකම හා සසඳන කල අඩු අගයක් වේ. ද.දේ.නි.යේ ප්‍රතිශතයක් ලෙස වර්තන ගිණුමේ හිඟය 2006 වූ සියයට 2.4 සමඟ සසඳා බලන කල සියයට 1.6 ක් දක්වා තවදුරටත් පහත වැටුණු අතර, ප්‍රාථමික ගිණුමේ හිඟයද 2006 දී සියයට 2.9 සිට සියයට 2.6 දක්වා පහත වැටුණි.

2007 දී අයවැය හිඟය මූල්‍යනය කිරීමේ මූලාශ්‍රවල පැහැදිලි වෙනසක් දක්නට ලැබුණි. සාර්ථකව නිමකරන ලද ප්‍රථම ජාත්‍යන්තර බැඳුම්කර නිකුතුවෙන් හා රුපියල් වටිනාකම් ඇති බැඳුම්කර වලට විදේශීය ආයෝජකයන්ගෙන් ලද අරමුදල් හේතුවෙන් විදේශීය මූලාශ්‍ර වලින් කරන ලද මූල්‍යනය දේශීය මූලාශ්‍ර වලින් කරන මූල්‍යනයට වඩා වැඩිවිය. එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස, දේශීය මූලාශ්‍රයන්ගෙන් අයවැය හිඟය මූල්‍යනය මත වූ රැදියාව අඩුවූ අතර, එය අයවැයගත ප්‍රමාණයටද වඩා අඩුවිය. පසුගිය වර්ෂයට සාපේක්ෂව බැංකු ක්‍රමය තුළින් ලබාගන්නා ලද ණය ප්‍රමාණය සැලකිය යුතු මට්ටමේ පහළයාමක් ඇතිවිය. මෙය මූලික ඉලක්කයටද වඩා සුළු වශයෙන් අඩුවිය.

2007 දී, ණය දරා ගැනීමේ හැකියාව අඛණ්ඩ වර්ධනයක් පෙන්නුම් කරමින් ද.දේ.නි.යේ ප්‍රතිශතයක් ලෙස නොපියවූ රජයේ ණය නොකඩවා පහත වැටුණි. මෙම වර්ධනයට හේතුවූයේ වසරේ අවසාන කාර්තුව තුළදී ප්‍රධාන විදේශීය මුදල්වලට සාපේක්ෂව රුපියලේ අගය ස්ථාවර මට්ටමක පැවැතීම හා නාමික රාජ්‍ය ණය ප්‍රමාණයෙහි වර්ධනයට වඩා ඉහළ අනුපාතයකින් නාමික ආර්ථික වර්ධනය ඉහළයාමයි. නාමික වශයෙන් රජයේ ණය ප්‍රමාණය රුපියල් බිලියන 3,070 ක් දක්වා සියයට 18 කින් වැඩි වුවද ද.දේ.නි.යේ ප්‍රතිශතයක් ලෙස එය 2006 දී වූ සියයට 88.7 සමඟ සසඳන කල සියයට 85.8 ක් විය. එය 2002 දී පැවැති ද.දේ.නි. යෙන් සියයට 105.6 සිට ද නොකඩවා අඩුවීමක් පෙන්නුම් කරයි. රාජ්‍ය මූල්‍ය කළමනාකරණ (වගකීම්) පනතේ සඳහන් ඉලක්කයන් ළඟාකර ගැනීම සඳහා මෙම හිතකර ප්‍රවණතාවය දැඩි පරිශ්‍රමයකින් යුතුව ඉදිරියට ගෙන යාම අවශ්‍ය වේ.

2007 දී යම් වර්ධනයක් සිදුවුවද, රාජ්‍ය මූල්‍ය අංශය හේතු ගණනාවක් නිසා තවමත් පීඩා විඳිනු ලබයි.

6.1 සංඛ්‍යා සටහන	රාජ්‍ය මූල්‍ය කටයුතු පිළිබඳ සම්පිණ්ඩනය			
	2006	2007	2008	
ශීර්ෂය	අනුමත ඇස්තමේන්තු		තාවකාලික	අනුමත ඇස්තමේන්තු
	රුපියල් දශ ලක්ෂ			
මුළු ආදායම	477,833	599,817	565,051	750,741
බදු ආදායම	428,378	540,929	508,947	677,259
බදු නොවන ආදායම	49,455	58,888	56,104	73,482
වියදම් සහ ආපසු ගෙවීම් අඩුකළ				
පසු ණයදීම්	713,647	898,000	841,604	1,044,188
වර්තන	547,960	596,260	622,758	712,894
ප්‍රාග්ධන සහ ශුද්ධ ණයදීම්	165,686	301,836	218,846	331,294
එයින් රාජ්‍ය ආයෝජන	177,443	303,567	229,274	335,672
වර්තන ශිඤ්ඤම් අතිරික්තය (+)/හිඟය (-)	-70,126	3,652	-57,706	37,847
ප්‍රාථමික ශිඤ්ඤම් අතිරික්තය(+)/හිඟය (-)	-85,035	-129,061	-93,871	-83,622
සමස්ත අයවැය අතිරික්තය (+)/හිඟය (-)	-235,813	-298,183	-276,552	-293,447
මූල්‍යනය	235,813	298,183	276,552	293,447
විදේශීය මූල්‍යනය	72,010	141,971	131,415	138,645
විදේශීය ණය (අ)	41,939	117,896	100,907	109,895
විදේශීය ප්‍රදානයන්	30,068	24,075	30,508	28,750
දේශීය මූල්‍යනය	163,805	156,212	127,737	154,802
වෙළෙඳපොළ ණය ගැනීම්	163,805	156,212	127,077	154,802
බැංකු නොවන	83,797	139,512	111,308	145,802
බැංකු	80,008	16,700	15,769	9,000
මූල්‍ය අධිකාරිය	38,579	-	-13,098	-
වාණිජ බැංකු	41,429	-	28,867	-
අනෙකුත් ණය ගැනීම්	-	-	660	-
ගෙවිය යුතු වියදම්	-	-	17,400	-
ද.දේ.නි. යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස				
මුළු ආදායම	16.3	16.9	15.8	18.0
බදු ආදායම	14.6	15.2	14.2	16.2
බදු නොවන ආදායම	1.7	1.7	1.6	1.8
වියදම් සහ ආපසු ගෙවීම් අඩුකළ				
පසු ණයදීම්	24.3	25.3	23.5	25.0
වර්තන	18.6	16.8	17.4	17.1
ප්‍රාග්ධන සහ ශුද්ධ ණයදීම්	5.6	8.5	6.1	7.9
එයින් රාජ්‍ය ආයෝජන	6.0	8.6	6.4	8.0
වර්තන ශිඤ්ඤම් අතිරික්තය (+)/හිඟය (-)	-2.4	0.1	-1.6	0.9
ප්‍රාථමික ශිඤ්ඤම් අතිරික්තය (+)/හිඟය (-)	-2.9	-3.6	-2.6	-2.0
සමස්ත අයවැය අතිරික්තය (+)/හිඟය (-)	-8.0	-8.4	-7.7	-7.0
මූල්‍යනය	8.0	8.4	7.7	7.0
විදේශීය මූල්‍ය ණය	2.5	4.0	3.7	3.3
විදේශීය ණය (අ)	1.4	3.3	2.8	2.6
විදේශීය ප්‍රදානයන්	1.0	0.7	0.9	0.7
දේශීය මූල්‍යනය	5.6	4.4	3.6	3.7
වෙළෙඳපොළ ණය ගැනීම්	5.6	4.4	3.6	3.7
බැංකු නොවන	2.9	3.9	3.1	3.5
බැංකු	2.7	0.5	0.4	0.2
මූල්‍ය අධිකාරිය	1.3	-	-0.4	-
වාණිජ බැංකු	1.4	-	0.8	-
අනෙකුත් ණය ගැනීම්	-	-	...	-
ගෙවිය යුතු වියදම්	-	-	0.5	-

මූලාශ්‍රය: මුදල් හා ක්‍රම සම්පාදන අමාත්‍යාංශය

(අ) විදේශීය ආයෝජකයින් වෙත නිකුත් කරන රුපියල් දශ ලක්ෂ 37,127 ක භාණ්ඩාගාර බැලුම්කර ඇතුළත් ය.

විශේෂයෙන්ම 2007 දී මූලික ඉලක්ක සමඟ සසඳන විට ආදායමෙහි හිඟය රුපියල් බිලියන 35 ක් (ද.දේ.නි.යෙන් සියයට 1.0) ක් වූ අතර, රුපියල් බිලියන 26 කින් (ද.දේ.නි.යෙන් සියයට 0.7) වර්තන වියදම් ඉලක්කය අභිබවා යන ලදී. රජයේ ආයෝජන ඉහළ යනු ලැබුවද මූලික ඇස්තමේන්තුවලට වඩා එය රුපියල් බිලියන 74 කින් (ද.දේ.නි.යෙන් සියයට 2.1) අඩුවිය.

රාජ්‍ය මූල්‍ය ක්‍රියාකාරීත්වය අයවැයගත ඉලක්කයන්ගෙන් බැහැර වීම විවිධ වූ ගැටළු ගණනාවකට හේතු වේ. ආදායම අඩුවීම හා වර්තන වියදම් අපේක්ෂිත මට්ටමට වඩා ඉහළයාම නිසා රජයට අමතර අරමුදල් අවශ්‍යතාවන් සපුරාගැනීම සඳහා ණය ලබාගැනීමට සිදුවේ. එසේ ණය ලබාගැනීම මගින් අනාගත ණය ප්‍රමාණය සහ පොලී සඳහා වන වියදම ඉහළ යනු ඇත. ඉලක්කයට වඩා වර්තන වියදම් ඉහළයාම රටෙහි දිගුකාලීන ආර්ථික වර්ධන අවස්ථාවන් වලට බාධාවක් වේ. එවැනි වියදම් මගින් ඇතිවන ආවස්ථික පිරිවැය, අනාගතයේදී ප්‍රාග්ධන වියදම් මගින් ලබාගත හැකි ප්‍රතිලාභ වලට වඩා විශාල වශයෙන් අධික වේ. මීට අමතරව, රජයේ ආයෝජන වැඩසටහනෙහි සාපේක්ෂ වශයෙන් අඩු ප්‍රගතිය, ඒ සඳහා වැයවන වියදම් ඉහළයාමට මඟපාදනු ඇති අතර, අනාගතයේදී එම යටිතල පහසුකම් ව්‍යාපෘති ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා වඩා වැඩි සම්පත් ප්‍රමාණයක් අවශ්‍ය වනු ඇත. මේ අතර, රජයේ ප්‍රධාන වෙළෙඳ ව්‍යවසායන්ගේ මූල්‍යමය ක්‍රියාකාරීත්වය රජයේ අයවැය කෙරෙහි සැලකිය යුතු බලපෑමක් ඇති කරයි. සමහර රාජ්‍ය ව්‍යවසායන්ගේ මූල්‍ය ක්‍රියාකාරීත්වයද අවධානය යොමුවිය යුතු මට්ටමක පවතී. මෙම තත්ත්වය තුළ, “දස අවුරුදු දැක්ම” හි දක්වා ඇති පරිදි මැදි හා දිගු කාලීනව ණය බර අඩුකිරීමට හා රාජ්‍ය මූල්‍ය නිරසාරභාවය ළඟාකරගැනීම සඳහා රාජ්‍ය මූල්‍ය ඒකාග්‍රතා ක්‍රියාවලිය තවදුරටත් වැඩිදියුණු කිරීමට ශක්තිමත් ක්‍රියාමාර්ග ගැනීමේ අවශ්‍යතාවය පෙන්නුම් කෙරේ.

6.2 රාජ්‍ය මූල්‍ය ප්‍රතිපත්ති දිශාව හා ක්‍රියාමාර්ග

රාජ්‍ය මූල්‍ය ප්‍රතිපත්තිය රජයේ “දස අවුරුදු දැක්ම” මගින් ප්‍රකාශිත සමස්ත සංවර්ධන උපායමාර්ගය හා පුළුල් ඉලක්කයන් තුළ සකස් කර ඇත. 2007 සමස්ත රාජ්‍ය මූල්‍ය ප්‍රතිපත්තිය සහ රාජ්‍ය මූල්‍ය කටයුතු 2007 අයවැය සමඟ ප්‍රකාශයට පත්කරන ලද “2006-2009 සඳහා වන මැදි කාලීන සාර්ව රාජ්‍ය මූල්‍ය රාමුව” තුළ දක්වා ඇති ඉලක්ක ළඟාකර ගැනීමේ අරමුණින් යුතුව සිදුකරන ලදී. රාජ්‍ය මූල්‍ය ඒකාග්‍රතාවය ශක්තිමත් කිරීමේ අරමුණෙන් යුතුව 2007 දී ආදායම, වර්තන වියදම, රාජ්‍ය ආයෝජන සහ ණය කළමනාකරණය

යන සෑම අංශයක් තුළම අවශ්‍ය ක්‍රියාමාර්ග හඳුන්වා දෙන ලදී.

රජයේ ආදායම් ඉහළ නැංවීම, මධ්‍යකාලීන රාජ්‍ය මූල්‍ය උපාය මාර්ගයෙහි ප්‍රමුඛත්වය ලබාදෙන අංශයක් වන බැවින් රජයේ ආදායම් වැඩිවීමේ ප්‍රවණතාවය තීරණය වන පවත්වාගැනීම සඳහා රජය ක්‍රියාමාර්ග ගණනාවක් හඳුන්වා දෙන ලදී. ආදායම් බදු හා එකතු කළ අගය මත බදු ක්‍රම තාර්කිකරණය කිරීම, නිෂ්පාදන බදු ක්‍රමයට වෙනස්කම් හඳුන්වා දීම, ආනයන තීරු බදු ක්‍රමය තාර්කිකරණය කිරීම, අත්‍යවශ්‍ය නොවන භාණ්ඩ සඳහා වන සෙස් අනුපාතයන් සංශෝධනය කිරීම, වරාය හා ගුවන් තොටුපොළ සංවර්ධන බද්ද වැඩිකිරීම, මුද්දර බද්ද, හර බදු සහ ප්‍රාදේශීය යටිතල පහසුකම් සංවර්ධන බද්ද යනාදිය සඳහා වෙනස්කම් හඳුන්වාදීම, බදු පරිපාලනය තවදුරටත් ශක්තිමත් කිරීම සහ බදු හා සම්බන්ධ නව නීති නිසි කලට නීතිගත කිරීම යනාදිය ප්‍රධාන ක්‍රියාමාර්ග වලට ඇතුළත් වේ.

ආදායම් බදු පදනම පුළුල් කිරීම සඳහා ක්‍රියාමාර්ග ගණනාවක් හඳුන්වාදුන් අතර තෝරාගත් ක්ෂේත්‍රයන් සංවර්ධනය කිරීම සඳහා අවශ්‍ය දිරිගැන්වීම්ද ලබාදෙන ලදී. බදු අයකිරීම සඳහා ජීවිත රක්ෂණයන් හා අනෙකුත් රක්ෂණයන් වෙන්කර සලකා බැලීම කරන ලද අතර, ආර්ථික සේවා ගාස්තුව සඳහා අදාළ කරගන්නා පිරිවැටුම් සීමාව අඩුකරන ලදී. තෝරාගත්, අගය එකතුකළ භාණ්ඩ හා සේවා නිෂ්පාදනය කිරීමේ කටයුතු වල නිරත කර්මාන්ත සඳහා ආර්ථික සේවා ගාස්තුව අඩුකරන ලද අතර, බැංකුවල හෝ මූල්‍ය ආයතනවල බොල් ණය සඳහා වෙන්කිරීම් වලදී අදාළ කරගන්නා ලද ක්‍රමය සංශෝධනය කරන ලදී. මීට අමතරව, බදු මග හැරීම් අවමකිරීම සඳහා වන නීති සහ බදු නිදහස් කිරීම් සහ අනිකුත් සංවර්ධන ක්‍රියාමාර්ග සඳහා සංශෝධන ගණනාවක් හඳුන්වා දෙන ලදී.

එකතු කළ අගය මත බදු ක්‍රමය තාර්කිකරණය කිරීම, බදු පදනම පුළුල් කිරීම හා තෝරාගත් ක්ෂේත්‍රයන් සංවර්ධනය සඳහා එම අංශවලට බදු සහන ලබාදීම යනාදිය මගින් සිදුකරන ලදී. බදු ප්‍රතිදාන සම්බන්ධයෙන් සීමාවන් පැනවීම, මිල, රක්ෂණ හා ගැල් කුලී වටිනාකමට (CIF Value) එකතු කරනු ලබන ආන්තිකය (Mark-up) සියයට 7 සිට 10 දක්වා වැඩිකිරීම, අධි තාක්ෂණයෙන් යුතු වෛද්‍ය උපකරණ සහ තෝරාගත් හා විශාල පිරිසක් විසින් ප්‍රයෝජනයට ගනු ලබන ආහාර ද්‍රව්‍යයන් සඳහා එකතු කළ අගය මත බද්ද අඩුකිරීම යනාදිය ගන්නා ලද ප්‍රධාන ක්‍රියාමාර්ග අතරට ඇතුළත් වේ. එකතු කළ අගය මත බදු ගෙවීමට අදාළ වන පිරිවැටුම් සීමාව වූ රුපියල් දශ ලක්ෂ 1.8

ආසන්නයේ සිටින ව්‍යාපාරිකයන් සඳහා සියයට 5 ක ආපසු නොගෙවනු ලබන එකතු කළ අගය මත බද්දක් ගෙවීමට අවසර ලබාදෙන ලදී. විදුලිබලය සැපයීම, දැවි තෙල්, ලංකා විදුලිබල මණ්ඩලය (ලං.වි.ම.) හා පෞද්ගලික විදුලිබලය සපයන්නන් විසින් ආනයනය කරනු ලබන යන්ත්‍ර සහ උපකරණ, ඉස්සන් සැපයීම, එළ ගවයින් හා මී ගවයින් ආනයනය කිරීම ආදිය සහ පශු සම්පත් අභිජනන ද්‍රව්‍ය, වැවිලි අංශයේ කර්මාන්තශාලා නවීකරණය කිරීම සඳහා යන්ත්‍ර ආනයනය, සම්භාණ්ඩ නිෂ්පාදනය හා සැකසීම සඳහා අවශ්‍ය ද්‍රව්‍ය ආනයනය සහ ධීවර බෝට්ටු ආනයනය, එකතු කළ අගය මත බද්දෙන් නිදහස් කරන ලදී. මීට අමතරව, බදු ප්‍රතිදාන ක්‍රමය වඩාත් ක්‍රමානුකූල කරන ලදී.

නිෂ්පාදන බදු ක්‍රමයටද වෙනස්කම් හඳුන්වාදෙනු ලැබිණි. බියර් හැර අනිකුත් මත්පැන් සහ තෝරාගත් සිගරට් වර්ග සඳහා නිෂ්පාදන බදු වැඩිකිරීම, සහ පොලිතින් සහ තිත්ත සඳහා සියයට 5 ක නිෂ්පාදන බද්දක් පැනවීම සිදුකරන ලද අතර, පසුව කුඩා සහ මධ්‍යම ප්‍රමාණයේ ව්‍යවසායයන් අනුබලයක් ලෙස රුපියල් දශ ලක්ෂ 50 කට අඩු පිරිවැටුමක් සහිත නිෂ්පාදකයින් එම බද්දෙන් නිදහස් කිරීම මෙම ප්‍රධාන වෙනස්කම්වලට ඇතුළත් විය. ව්‍යාකූලත්වයන් නිවැරදි කිරීම සහ බදුවලින් මගහැර සිටීමට හැකි මාර්ගයන් අඩුකිරීම අරමුණු කරගෙන වාහන සඳහා වූ සංයෝජිත වර්ගීකරණ අංකන ක්‍රමය (Harmonised System) සංශෝධනය කරනු ලැබිණි. භාණ්ඩ ආනයනයේදී නිෂ්පාදන බද්ද ගණනය කිරීම සඳහා මිල රක්ෂණ හා ගැල්කුලී වටිනාකමට එකතු කරනු ලබන ආන්තිකය සියයට 10 සිට සියයට 15 දක්වා වැඩිකරන ලදී. මේ අතර, තෝරාගත් රජයේ සේවකයින් සඳහා සහනදායී තීරුබදු යටතේ වාහන ආනයනයට අවසර දෙන ලදී.

ආනයන බදු තාර්කිකරණය කිරීම සඳහාද ක්‍රියාමාර්ග හඳුන්වාදෙනු ලැබීය. තෝරාගත් අයිතමයන් සඳහා වටිනාකම අඩුවෙන් සඳහන් කිරීම අවම කිරීමට 2007 දී විශේෂිත වූ තීරු බදු අනුපාත පැනවීම සහ වැවිලි අංශයේ කර්මාන්තශාලා නවීකරණය සඳහා යොදාගන්නා යන්ත්‍ර සූත්‍ර, සම්භාණ්ඩ සහ පශු සම්පත් අංශය සඳහා යොදාගන්නා අමුද්‍රව්‍ය, සහ පෞද්ගලික අංශය මගින් ආනයනය කරනු ලබන බස්පර තීරු බදු වලින් නිදහස්කිරීම ආදිය මෙයට ඇතුළත් වේ. වැඩිවන භාණ්ඩ හා සේවා පිරිවැය අඩුකරලීමේ පියවරක් වශයෙන් අත්‍යවශ්‍ය ආහාර ද්‍රව්‍ය ආනයනය තීරුබදු වලින් නිදහස් කරනු ලැබීය. බදු අයකිරීමේ ක්‍රමය සරල කිරීමේ අරමුණින් තෝරාගත් භාණ්ඩ දහයක් සඳහා අදාළ වූ බදු වර්ග කීපයක් වෙනුවට තනි ආනයන බද්දක්

පනවනු ලැබිණි. තවද, තෝරාගත් අංශයන් ප්‍රවර්ධනය කිරීමේ අරමුණින් එම අංශ සඳහා බදු අත්හැරීම් සහ බදු නිදහස් කිරීම් ලබාදෙන ලදී.

බදු පරිපාලනය තවදුරටත් ශක්තිමත් කිරීමේදී විශේෂයෙන්ම මානව සම්පත් අංශයෙහි ආයතනික සංවර්ධනය හා ශක්‍යතා වර්ධනය කෙරෙහි වැඩි අවධානයක් යොමුකරනු ලැබිණි. දේශීය ආදායම් දෙපාර්තමේන්තුව, එහි කාර්යයන් කඩිනම් කිරීම සඳහා නිලධාරීන් දහසක් පමණ අළුතින් බඳවාගන්නා ලද අතර, දැනට සිටින නිලධාරීන්ට සහ නවක නිලධාරීන්ට පරිගණක භාවිතය සහ ඉංග්‍රීසි භාෂා දැනුම වර්ධනය කර ගැනීම සඳහා අවශ්‍ය පියවර ගනු ලැබීය. අනිකුත් රටවල භාවිතාකරන ක්‍රම පිළිබඳව අධ්‍යයනය කිරීම සඳහා තෝරාගත් නිලධාරීන්ට විදේශ පුහුණුවීම්ද ලබාදෙන ලදී. ශ්‍රී ලංකා රේගුව ද එහි කාර්ය මණ්ඩලය ශක්තිමත් කිරීමේ කටයුතු වල නියැලුණු අතර, 2008 ජනවාරි මාසයේදී නිලධාරීන් 107 දෙනෙකු බඳවාගනු ලැබීය. මෙයට අමතරව, දේශීය ආදායම් දෙපාර්තමේන්තුව තුළ බදු ගෙවන්නන් සඳහා මිත්‍රශීලී පරිසරයක් ඇතිකිරීම මගින් බදු අනුකූලතාවය ප්‍රවර්ධනය කිරීම සඳහා අවශ්‍ය පියවර ගන්නා ලදී. ප්‍රාදේශීය සම්මන්ත්‍රණ සහ මාධ්‍ය මගින් ප්‍රචාරය කරනු ලැබූ “බදු ගෙවන්නන් දැනුවත් කිරීමේ වැඩසටහන්” මෙම පියවරයන්ට ඇතුළත් වේ.

දේශීය ආදායම් දෙපාර්තමේන්තුව, ශ්‍රී ලංකා රේගුව, සුරාබදු දෙපාර්තමේන්තුව සහ මුදල් සහ ක්‍රම සම්පාදන අමාත්‍යාංශය යන ආයතන වල ශක්‍යතා වර්ධනය හා ආයතනික සංවර්ධනයක් ඇතිකරලීමට උපකාරීවීම සඳහා රාජ්‍ය මූල්‍ය කළමනාකරණ ප්‍රතිසංස්කරණ වැඩසටහනෙහි කටයුතු අඛණ්ඩව සිදුකෙරිණි. තොරතුරු හා සන්නිවේදන තාක්ෂණය වැඩිදියුණු කිරීම, පුළුල් සහ සමෝධානික කළමනාකරණ තොරතුරු පද්ධතියක් ස්ථාපනය කිරීම, නවීන යටිතල පහසුකම් සැපයීම සහ මානව සම්පත් සංවර්ධනය යනාදිය මෙම වැඩසටහන මගින් සිදු කරන ලදී. ඒ අනුව, අංග සම්පූර්ණ පරිගණක විද්‍යාගාර දෙකක් දේශීය ආදායම් දෙපාර්තමේන්තුව සහ සුරාබදු දෙපාර්තමේන්තුව තුළ ස්ථාපනය කරනු ලැබූ අතර, ආදායම් පරිපාලන කළමනාකරණ තොරතුරු පද්ධතියක් හඳුන්වාදීමත් පැවැතිණි. දේශීය ආදායම් දෙපාර්තමේන්තුවේ අව පැතුරුම් ජාලයක් (Local Area Network) හා පුළුල් පැතුරුම් ජාලයක් (Wide Area Network) සඳහා වූ උපකරණ ලබාගැනීමේ කටයුතු ක්‍රියාත්මක වෙමින් පැවැතුණි. මීට අමතරව, විශාල ලෙස බදු ගෙවන්නන් සහ ස්වේච්ඡාවෙන් බදු ගෙවීම සඳහා ඉදිරිපත් වන්නන් දිරිමත් කිරීම අරමුණු කරගෙන

දේශීය ආදායම් දෙපාර්තමේන්තුවෙහි නාගරික ශාඛා පිහිටුවනු ලැබීය. මුදල් කොමිසම සහ පළාත් සභාවන්ද ඇතුළත්ව දේශීය ආදායම් දෙපාර්තමේන්තුවේ නිලධාරීන්ට විදේශීය පුහුණු වීම් සඳහා අනුග්‍රහය දක්වන ලදී. මෙම වසර තුළදී දේශීය ආදායම් දෙපාර්තමේන්තුවේ නිලධාරීන් සඳහා ව්‍යාපාර සන්නිවේදන පුහුණු පාඨමාලා සහ නව සමාගම් පනතෙහි අඩංගු ප්‍රධාන ලක්ෂණ පිළිබඳ දැනුම වර්ධනය කිරීම සඳහා වූ සම්මන්ත්‍රණ පවත්වනු ලැබීය. තවද, විගණන හැකියාව වැඩිදියුණු කිරීමට සහ දේශීය ආදායම් දෙපාර්තමේන්තුවේ වැඩකටයුතු ක්‍රමවත් කිරීම සඳහාද පියවර ගනු ලැබිණි. දේශීය ආදායම් දෙපාර්තමේන්තුව තුළ නීති, පර්යේෂණ සහ උපායමාර්ගික සැලසුම් යන නව දෙපාර්තමේන්තු තුනක් ස්ථාපනය කරන ලදී.

වර්තන වියදම් තාර්කිකරණය කිරීම සඳහා විවිධ ප්‍රතිපත්තිමය ක්‍රියාමාර්ග ක්‍රියාත්මක කරනු ලැබිණි. ඒ අනුව රජයේ සේවකයන් සඳහා දෙනු ලබන නිවාස ණය සඳහා වන පොලී අනුපාතිකයන් එම ණය සඳහා වන පවත්නා පොලී අනුපාතිකයන් පිළිබිඹුවන පරිදි සංශෝධනය කරන ලද අතර, රාජ්‍ය අංශයේ අඩු වැටුප් ලබන්නන් සඳහා මෙම පොලී අනුපාතික නොවෙනස්ව පවත්වා ගනු ලැබීය. අනුමත කාර්ය මණ්ඩල කළමනාකාරිත්වය වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා අවශ්‍ය පියවර ගනු ලැබුණි. සෑම හයමාසයකට වරක් රුපියල් 375 ක උපරිමයකට යටත්ව, ජීවන වියදම් දීමනාව ගැලපීම සිදුකරනු ලැබිණි. දේශීය බනිජ තෙල් මිල ගණන් කිහිපවරක් සංශෝධනය කරනු ලැබුවද රජයේ සේවකයන් සඳහා වන ඉන්ධන දීමනාව නොවෙනස්ව පවත්වාගනු ලැබිණි. 2007 ජූලි මස සිට භූමිතෙල් වල සිල්ලර මිල සැලකිය යුතු ලෙස වැඩිකිරීම නිසා සමෘද්ධිලාභීන්ට සහ ධීවර ජනතාවට සිදුවන බලපෑම් අවමකිරීමේ අරමුණින් රජය ඔවුන් සඳහා විශේෂිත වූ යෝජනා ක්‍රම යටතේ සහනාධාර සපයනු ලැබුණි.

මේ අතර, රාජ්‍ය අංශය ශක්තිමත් කිරීමේ සහ එහි සේවා සැපයීමේ ක්‍රියාදාමය වැඩිදියුණු කිරීමේ අරමුණින් නව බඳවාගැනීම් සඳහා උපදෙස් නිකුත් කරමින් රාජ්‍ය අංශය සඳහා වන බඳවාගැනීම් අඛණ්ඩව සිදුකරනු ලැබීය. සිවිල් අංශය සඳහා වූ නව බඳවාගැනීම් ප්‍රධාන වශයෙන් ගුරු, හෙදි හා වෛද්‍ය අංශයෙන් මෙන්ම උපාධිධාරීන් බඳවා ගැනීම මගින් සම්පූර්ණ කරන ලද පුරප්පාඩු ද ඇතුළත්ව අනිකුත් ක්ෂේත්‍රයන් සඳහා විය. ජාතික ආරක්ෂාව ශක්තිමත් කිරීම සඳහා ආරක්ෂක අංශ සඳහා ද නව බඳවාගැනීම් සිදුකරනු ලැබිණි. සිවිල් අංශය තුළ සිදුකරන ලද නව බඳවා ගැනීම් සාර්ථක වීම සඳහා සහ ආර්ථිකයට

ධනාත්මක ප්‍රතිඵලයක් අත්කර ගැනීම සඳහා කාර්යක්ෂමතාවය සහ ඵලදායීතාවය වැඩිදියුණු වන පරිදි ඔවුන් සේවයෙහි යෙදවිය යුතු වේ. නව බඳවාගැනීම් වැඩිවීම, දැනටමත් ඉහළ අගයක පවතින රාජ්‍ය අංශයේ වැටුප් සඳහා වන විශදම තවදුරටත් ඉහළයාමට හේතුවනු ඇත.

මහා භාණ්ඩාගාරය සහ ප්‍රධාන අමාත්‍යාංශ අතර අන්‍යෝන්‍ය වශයෙන් කාර්යක්ෂම ලෙස අරමුදල් පැවැරීමේ ක්‍රමයක් ඇතිකිරීම සඳහා ක්‍රියාමාර්ග ගනු ලැබිණි. ප්‍රසම්පාදනයේදී වන පමාවීම් අඩුකිරීම, අරමුදල් ප්‍රතිපූරණය කඩිනම් කිරීම සහ විදේශීය ආධාර ලබන ව්‍යාපෘති අඛණ්ඩව අධීක්ෂණය කිරීම මෙම ක්‍රමය හඳුන්වාදීමේ ප්‍රධාන අරමුණු විය. මෙම ක්‍රමය යටතේ, අරමුදල් කාර්යක්ෂමව පැවරීම කඩිනම් කිරීම සඳහා ජාලයක් ඇති කිරීමට රජයේ අමාත්‍යාංශ සහ දෙපාර්තමේන්තුවල බැංකු ගිණුම් සම්බන්ධ කරනු ලැබිණි. මෙම වැඩපිළිවෙල තුළින් රජයේ මුදල් ගිණුම්වල භාවිතයට නොගත් සියලුම මුදල් ශේෂයන් භාවිතය සඳහා යොදා ගැනීමට අපේක්ෂා කරයි. මෙම පියවර හේතුවෙන් රාජ්‍ය බැංකු සමඟ පවතින භාණ්ඩාගාරයේ බැංකු අයිතව අඩුවනු ඇති බැවින්, බැංකු අයිත සඳහා ගෙවනු ලබන පොලී විශදමද අඩුවෙනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ.

උපාය මාර්ගික රාජ්‍ය ව්‍යවසායනික ක්‍රියාකාරිත්වය වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා උපායමාර්ගික රාජ්‍ය ව්‍යවසාය කළමනාකරණ ඒජන්සිය (SEMA) සිය කටයුතු අඛණ්ඩව කරගෙන යනු ලැබීය. ඒ අනුව, විවිධ පර්ෂද යටතේ ඇති උපායමාර්ගික රාජ්‍ය ව්‍යවසායනික මූල්‍ය තත්ත්වය වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා උපාය මාර්ගික රාජ්‍ය ව්‍යවසාය කළමනාකරණ ඒජන්සිය සහාය විය. දිගුකාලීන ණය ප්‍රතිව්‍යුහකරණය කිරීම සඳහා ලං.වි.ම. සහ සංවර්ධන හවුල්කරුවන් සමඟ සාකච්ඡා පිලියෙල කිරීම, ස්වාධීන බලශක්ති නිපදවන්නන් සමඟ නියමයන් සහ කොන්දේසි පිළිබඳ නැවත සාකච්ඡා කිරීම සහ ලංකා බණිජ තෙල් නීතිගත සංස්ථාවට (ලං.බ.නී.සං) ලිහිසි තෙල් අලෙවිය සඳහා බලපත්‍රයක් ලබාගැනීම ආදිය උපාය මාර්ගික රාජ්‍ය ව්‍යවසාය කළමනාකරණ ඒජන්සියෙහි උපයෝගිතා පර්ෂදය මගින් සිදුකරන ලද කාර්යයන් වලට ඇතුළත් විය. ප්‍රවාහන, භාණ්ඩ හා සේවා සැපයුම් පර්ෂදය යටතේ උපාය මාර්ගික රාජ්‍ය ව්‍යවසායනේ මූල්‍ය තත්ත්වය වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා අවධානය යොමු කරනු ලැබීය. වැවිලි පර්ෂදය යටතේ ව්‍යවසායයන් වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා එක් එක් වැවිලි බෝග අංශය සඳහා අධීක්ෂණය කිරීමේ කළමනාකරණ උපකරණයක් වශයෙන් ප්‍රධාන නිෂ්පාදන දර්ශක සහ

ප්‍රධාන ක්‍රියාකාරිත්ව දර්ශක ඇති කිරීම ඇතුළත්ව ඒවායේ පාඩුව අවමකිරීම සඳහා පියවර කිහිපයක් ගනු ලැබීය.

උපායමාර්ගික රාජ්‍ය ව්‍යවසායයන් පෞද්ගලීකරණය කිරීමෙන් වැළකී සිටීමේ රජයේ ප්‍රතිපත්තියට සමගාමීව රාජ්‍ය ව්‍යවසාය ප්‍රතිසංස්කරණ කොමිසම 2006 නොවැම්බර් මස සිට වෙනම ආයතනයක් ලෙස කටයුතු කිරීම අත්හිටුවීමෙන් පසුව එහි කටයුතු මුදල් හා ක්‍රම සම්පාදන අමාත්‍යාංශයේ රාජ්‍ය ව්‍යවසාය දෙපාර්තමේන්තුව යටතට පවරනු ලැබීය. ඒ අනුව, 2007 ජනවාරි මාසයේ දී රාජ්‍ය හිමිකාරිත්වය ඇති “ක්‍රියාකාරී නොවන ආයතන” ලෙස හඳුනාගෙන ඇති රාජ්‍ය ව්‍යවසාය 25 ක් වාණිජමය වශයෙන් ශක්තිමත් කොට මහා භාණ්ඩාගාරයේ පැවැරුම් මත ඇති රැදියාව අවම කිරීමේ අරමුණෙන් ප්‍රතිව්‍යුහගත කිරීම සඳහා රාජ්‍ය ව්‍යවසාය ප්‍රතිසංස්කරණ කොමිසමට පවරන ලදී. මෙම ව්‍යවසායයන්ගෙන් සමහරක් යථා තත්ත්වයට පත්කිරීමට හැකි ආකාරය හඳුනාගනිමින් පැවති අතර අනෙකුත් ආයතනවල නිෂ්පාදන හා සේවා වඩාත් තරඟකාරී බවට පත්කිරීමට හා වඩාත් කාර්යක්ෂම හා ඵලදායී ලෙස කටයුතු කිරීමට හැකිවන ලෙස විශේෂඥ උපදෙස් ලබාගන්නා ලදී.

තිරසාර මට්ටමකින් යුතුව ඉහළ ආර්ථික වර්ධනයක් හා සංවර්ධනයක් ළඟාකරගැනීම සඳහා ආර්ථික හා සමාජීය යටිතල පහසුකම් ජාලය ඵලදායී ලෙස සංවර්ධනය කිරීම අත්‍යවශ්‍ය බව හඳුනාගෙන ඇති අතර ඒ සඳහා වන ප්‍රතිපත්ති හා උපායමාර්ග රජයේ ප්‍රතිපත්ති ප්‍රකාශනය වන දස අවුරුදු දැක්මෙහි ප්‍රකාශයට පත්කර ඇත. රටපුරා ආර්ථික සංවර්ධනය ඇතිකිරීම සඳහා නවීන යටිතල පහසුකම් සැපයීම, ආදායම් උත්පාදන අවස්ථා ඇතිකිරීම හා ආයෝජන සඳහා නව මාවත් විවරකිරීම “රන්දොර” ජාතික යටිතල පහසුකම් සංවර්ධන වැඩසටහනින් අරමුණු කෙරේ. ආර්ථික යටිතල පහසුකම් අංශයෙන් බලන කළ මහාමාර්ග, ප්‍රවාහනය, විදුලිබලය, ජල සම්පාදන හා සනීපාරක්ෂක සේවා, වාරිමාර්ග හා නාගරික සංවර්ධනය සඳහා ප්‍රමුඛතාවය ලබාදී ඇත. මීට සමගාමීව, හේතු ගණනාවක් නිසා දිගුකලක් මුළුල්ලේ ප්‍රමාද වෙමින් පැවැති නොරොච්චෝලේ ගල්අගුරු විදුලි බලාගාරය, ඉහළ කොත්මලේ ජල විදුලි බලාගාරය සහ කෙරවලපිටිය ඒකාබද්ධ චක්‍රීය විදුලි බලාගාරය වැනි උපායමාර්ගික සංවර්ධන ව්‍යාපෘති ගණනාවක වැඩ කටයුතු ආරම්භ කරන ලදී. දකුණු අධිවේගී මාර්ගය හා මොරගහකන්ද වාරිමාර්ග ව්‍යාපෘතිය වැනි අනෙකුත් මහා පරිමාණ යටිතල පහසුකම් ව්‍යාපෘති ද ක්‍රියාත්මක

වෙමින් පවතී. මීට අමතරව, ග්‍රාමීය යටිතල පහසුකම් සංවර්ධන ව්‍යාපෘති ගණනාවක් ක්‍රියාත්මක වූ අතර, ප්‍රජා යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය කිරීම, ජීවනෝපාය සංවර්ධනයට උපකාරී වීම හා ක්ෂේත්‍ර ව්‍යාපාර සංවර්ධනය ඇතිකිරීමේ අරමුණින් විශේෂ ව්‍යාපෘති ගණනාවක් ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. මූලික යටිතල පහසුකම් පුනරුත්ථාපනය හා ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීම මගින් යුද්ධයේ බලපෑමට ලක්වූ ප්‍රදේශ නැවත නගා සිටුවීමට හා එසේ බලපෑමට ලක් වූ ප්‍රදේශවල පුද්ගලයන් නැවත පදිංචි කරවීම හා ඔවුන්ගේ ජීවනෝපාය සංවර්ධනය සඳහා උපකාරීවීම කෙරෙහිද අවධානය යොමුකරන ලදී. ඉතාම දිළිඳු තත්ත්වයේ පවතින ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාශ 119 ක් විශේෂයෙන්ම අරමුණු කරගෙන ග්‍රාමීය සංවර්ධන කටයුතු ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. සමාජ ආර්ථික ක්‍රියාකාරකම් වැඩිදියුණු කිරීම මගින් ග්‍රාමීය දිළිඳු ජනතාව බලගැන්වීමට ද කටයුතු කරන ලදී. සමාජ යටිතල පහසුකම් සම්බන්ධයෙන් බලන විට තරුණයන් වැඩි පිරිසකට පුහුණුව හා රැකියා අවස්ථා ලබාදීමේ අරමුණින් අධ්‍යාපනය සඳහා වන ආයෝජන පුළුල් කරන ලදී. සෞභාග්‍යමත් සමාජයක් සඳහා සෞඛ්‍ය සම්පන්න මානව සම්පත් පදනමක් ගොඩනැගීමට ආයෝජන වැඩිකිරීම සඳහා ප්‍රමුඛතාවයක් ලබාදී ඇති බැවින් සෞඛ්‍ය සඳහා වන ආයෝජන වැඩිකරන ලදී. වසර තුළදී නව ආයෝජන ව්‍යාපෘති ගණනාවක් හා සම්බන්ධ සාකච්ඡා නිමකරන ලද අතර ව්‍යාපෘති ගණනාවක් සඳහා මූල්‍ය පහසුකම් ලබාගැනීම සම්බන්ධ සාකච්ඡා සිදුකරමින් පැවතුණි. වසර තුළ දී සුනාමි හා සම්බන්ධ ප්‍රතිසංස්කරණ කටයුතු ද නොකඩවා සිදු කරන ලදී.

2007 වසර තුළදී අළුතින් මුදවාගත් නැගෙනහිර පළාත සංවර්ධනය කිරීමේ කටයුතු පුළුල් කරන ලදී. මීට සමගාමීව, නැගෙනහිර පළාතේ පැවති අභ්‍යන්තර යුධ ගැටුම් නිසා අවතැන් වූ පවුල් විශාල සංඛ්‍යාවක්, නැවත පදිංචි කරවනු ලැබීය. මීට අමතරව, යුධ ගැටුම් නිසා හානි වූ පවුල් වලට වියළි සළාක සැපයීමත්, සහනාධාර බෙදාහැරීමේ මධ්‍යස්ථාන නඩත්තු කිරීම හා අඛණ්ඩව පවත්වාගෙන යාමත් සිදුවිය. නැගෙනහිර පළාත සංවර්ධනය කිරීම හා ප්‍රදේශවාසී ජනතාවගේ ජීවන තත්ත්වය උසස් කිරීමේ අරමුණින් රජය විසින් “තුන් අවුරුදු නැගෙනහිර පළාත් සංවර්ධන සැලසුම : 2007 - 2010” (නැගෙනහිර නවෝදය), ආරම්භ කරනු ලැබීය (විශේෂ සටහන 2).

රාජ්‍ය ණය කළමනාකරණය කිරීමේ නව ක්‍රියාමාර්ග ගණනාවක් හඳුන්වා දෙනු ලැබීය. දේශීය හා විදේශීය මූල්‍යන අංශයන් අතර මනා සංකලනයක් පවත්වාගෙන

යාම තුළින්, දේශීය ණය ගැනීමේ වැඩසටහන් තුළ පොලී වියදම අවම කරගැනීම සඳහා ක්‍රියාමාර්ග ගන්නා ලදී. ඒ අනුව, දේශීය වෙළෙඳපොළේ පැවති ඉහළ පොලී අනුපාතික නිසා ඇතිවන බලපෑම අඩු කිරීම හා රුපියල් වලින් නිකුත් කරනු ලබන දේශීය ණය වෙළෙඳපොළේ අහිතකර තත්ත්වයන් සමඟ නිසි ලෙස කටයුතු කිරීම පිළිබඳව අවධාරණය කරන ලදී. මීට සමගාමීව, භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර සඳහා විදේශීය ආයෝජන සඳහා අදාළ උපරිම සීමාව නොපියවූ භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර වලින් සියයට 5 සිට සියයට 10 දක්වා ඉහළ නංවනු ලැබීය. එමෙන්ම එම භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර ආයෝජකයින් විසින් ළඟ තබාගත යුතු වූ කාලසීමාව වැනි විදේශීය ආයෝජකයන් හට වෙළෙඳපොළට ඇතුළු වීමට පැවති බාධාවන්ද ඉවත් කරන ලදී.

2007 වසර තුළදී, අයවැය හිඟය මූල්‍යනය කිරීමේ මාර්ග විවිධාංගීකරණය කිරීම සඳහා තවදුරටත් අවශ්‍ය ක්‍රියාමාර්ග ගන්නා ලදී. මේ යටතේ, රජය විසින් එ.ජ.ඩොලර් දශ ලක්ෂ 500 (රුපියල් බිලියන 56) ක ප්‍රථම ජාත්‍යන්තර බැඳුම්කර නිකුතුව 2007 ඔක්තෝබර් මස සාර්ථකව අවසන් කරන ලදී (විශේෂ සටහන 15). මෙම බැඳුම්කර නිකුතුව මගින් ලද අරමුදල් වලින් කොටසක් 2007 අයවැය තුළ ඇතුළත් වූ යටිතල පහසුකම් සංවර්ධන ව්‍යාපෘතීන් ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා ලබාගත් ඉහළ පොලියකින් යුත් ණය පියවීම සඳහා යොදවා ගනු ලැබීය. ශ්‍රී ලංකාවේ ඒක පුද්ගල ආදායම ක්‍රමයෙන් ඉහළ යන තත්ත්වයක් තුළ අනාගතයේදී සහනදායී කොන්දේසි යටතේ විදේශ අරමුදල් ලබාගත හැකි අවස්ථාවන් සීමාසහිත විය හැකි බැවින් අයවැය නිඟය පියවීමේ මූලාශ්‍ර විවිධාංගීකරණය කිරීම ඉතා වැදගත් වේ.

මහා පරිමාණයේ යටිතල පහසුකම් සංවර්ධන ව්‍යාපෘතීන් වලදී, ණය වගකීම් ඇති වන මූල්‍ය ප්‍රවාහයන් අවම කිරීම සඳහා රජය විසින් රාජ්‍ය - පෞද්ගලික සහයෝගීතාවය (PPPs) සක්‍රීය ලෙස ප්‍රවර්ධනය කිරීමටත් ණය මගින් මූල්‍යයනය කිරීම මත රඳනවාට වඩා මූල්‍යනය කිරීමේ විකල්ප ක්‍රම වෙත යොමුවීමටත් කටයුතු කරනු ලැබීය. මෙම පියවර හරහා යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය සඳහා පෞද්ගලික අංශයේ මැදිහත්වීම වැඩිකිරීමට අපේක්ෂා කරන ලදී. මේ අනුව, කොළඹ දකුණු වරාය පුළුල් කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය සඳහා ආයෝජනය කළ හැකි පෞද්ගලික ආයෝජකයකු තෝරාගැනීම සඳහා වන ක්‍රියාවලිය ක්‍රියාත්මක වෙමින් පැවැතිණි. එමෙන්ම, විරවිල ජාත්‍යන්තර ගුවන් තොටුපළ ඉදිකිරීම හා කොළඹ-කටුනායක අධිවේගී

විශේෂ සටහන 14

ඉන්ධන සහනාධාරය තුළින් ඇතිවන රාජ්‍ය මූල්‍ය පිරිවැය සහ එහි ආර්ථික ප්‍රතිඵල

6

රාජ්‍ය මූල්‍ය ප්‍රතිපත්තිය සහ රාජ්‍ය මූල්‍ය කටයුතු

2007 දෙසැම්බර් මාසය වන විට බොරතෙල් බැරලයක ජාත්‍යන්තර මිල එ.ජ. ඩොලර් 100 ඉක්ම වූ අතර, එය 2003 ජූලි මස පැවති එ.ජ.ඩොලර් 26 ක මට්ටමේ සිට සියයට 285 ක වැඩිවීමකි. 2008 මාර්තු මස මැද භාගය වනවිට ජාත්‍යන්තර වෙළෙඳපොළෙහි බොරතෙල් බැරලයක මිල එ.ජ.ඩොලර් 100 සහ 111 අතර උච්ඡාවචනය විය. ලෝක තෙල් සංවිත අඩුවීම, කෙටිකාලීන සැපයුම් සංරෝධක, චීනය සහ ඉන්දියාව වැනි නැගී එන වෙළෙඳපොළ ආර්ථිකයන් ඇති රටවල් වලින් වන ඉල්ලුම වැඩිවීම සහ අනෙකුත් භූ දේශපාලන ගැටළු ආදිය මෙම ශීඝ්‍ර වැඩිවීමට හේතු වී ඇත. නුදුරු අනාගතයේ දී මෙන්ම මැදි කාලීනවද බනිජ තෙල් මිල ගණන් ඉහළ මට්ටමක පවතිනු ඇතැයි පුරෝකථන වලින් පෙනීයයි.

ශ්‍රී ලංකාව තම සම්පූර්ණ බනිජ තෙල් අවශ්‍යතාවයම ආනයන මගින් සපුරා ගනී. 2007 දී බනිජ තෙල් බැරලයක සාමාන්‍ය ආනයන මිල එ.ජ.ඩොලර් 69 දක්වා ඉහළ ගිය අතර බනිජ තෙල් ආනයන වියදම එ.ජ.ඩොලර් දශ ලක්ෂ 2,497 ක් දක්වා වැඩි විය. මීට සාපේක්ෂව, 2003 දී සාමාන්‍ය ආනයන මිල එ.ජ.ඩොලර් 29 ක් වූ අතර, බනිජ තෙල් ආනයනය සඳහා වූ මුළු වියදම එ.ජ. ඩොලර් දශ ලක්ෂ 838 ක් පමණක් විය. දැනට පවතින පුරෝකථනයන්ට අනුව, 2008 දී මුළු බනිජ තෙල් ආනයන වියදම එ.ජ.ඩොලර් දශ ලක්ෂ 3,122 දක්වා තවදුරටත් ඉහළ යනු ඇත.

අනෙකුත් රටවල් බොහොමයකට මෙන්ම ශ්‍රී ලංකාවට ද ඉහළ ජාත්‍යන්තර තෙල් මිල අහිතකර ආර්ථික ප්‍රතිඵල ඇති කර තිබේ. ඉහළ උද්ධමනය, බාහිර වෙළෙඳ ගිණුමේ ශේෂය පුළුල් වීම සහ විශේෂයෙන් 2004 සහ 2005 වර්ෂවල ඉහළ අයවැය හිඟය යන කරුණු මගින් මෙහි බලපෑම පිළිබිඹු වේ. විශේෂයෙන්ම, දේශීය බනිජ තෙල් මිල කෘතීම ලෙස පහළ මට්ටමක පවත්වා ගැනීම සඳහා රජය මගින් දෙන ලද සහනාධාර ප්‍රමාණය අනුව රාජ්‍ය මූල්‍ය කටයුතු කෙරෙහි කැපී පෙනෙන බලපෑමක් දක්නට ලැබුණි.

ඉහළ තෙල් මිල, ශ්‍රී ලංකාවේ රාජ්‍ය මූල්‍ය අංශය කෙරෙහි ප්‍රධාන වශයෙන් දෙයාකාරයකට අහිතකර බලපෑම් ඇති කළ හැක.

- පළමුව, ජාත්‍යන්තර වෙළෙඳපොළෙහි මිල ගණන් අනුව, බනිජ තෙල් නිෂ්පාදිත වල දේශීය මිල ගැලපීම සිදු නොකළහොත් සත්‍ය පිරිවැය සහ දේශීය සිල්ලර මිල අතර පරතරය පියවීම සඳහා සහනාධාර ලබාදීමට සිදුවීමෙන් අමතර පිරිවැයක් දැරීමට රජයට සිදුවේ. එම නිසා අධික ව

සහනාධාර ලබාදීම සඳහා අමතර අරමුදල් අවශ්‍ය වනු ඇත. මෙම අමතර අරමුදල් අවශ්‍යතාවය කිහිප ආකාරයකින් ඉටුකරගත හැකිය.

- අනෙකුත් අංශයන්හි බදු වැඩිකිරීමෙන් : මෙය සාමාන්‍ය ජනතාව මත අමතර බරක් ඇතිකරනු ඇත.
- අනෙකුත් වියදම් වර්ග අන්තර්වීමෙන් : අනෙකුත් ප්‍රමුඛතා වියදම්, විශේෂයෙන් ප්‍රාග්ධන වියදම් සඳහා ඇති සම්පත් මෙම සහනාධාර සැපයීම සඳහා ලබාගතයුතු වනු ඇත. ප්‍රාග්ධන වියදම් අනාගත ආදායම් උත්පාදන මාර්ගයන් දියුණුකිරීමට හේතු වන බැවින් බනිජ තෙල් සහනාධාරය රටෙහි අනාගත ආදායම් උත්පාදන හැකියාවන් කෙරෙහි බලපෑ හැකිය.
- අධික ලෙස ණය ගැනීමෙන් : අධික ණය ගැනීම් මගින් රජය බනිජ තෙල් සහනාධාරය සඳහා වන වියදම මූල්‍යනාය කළහොත්, අනෙකුත් ඵලදායී කටයුතු සඳහා යෙදවීමට ඇති ණය මුදල් මේ සඳහා යෙදවීමක් හෝ මෙම ණය බැංකු පද්ධතිය තුළින් ලබාගතහොත් ආර්ථිකයට උද්ධමනකාරී පීඩනයක් ඇති වීමට හේතු වනු ඇත.

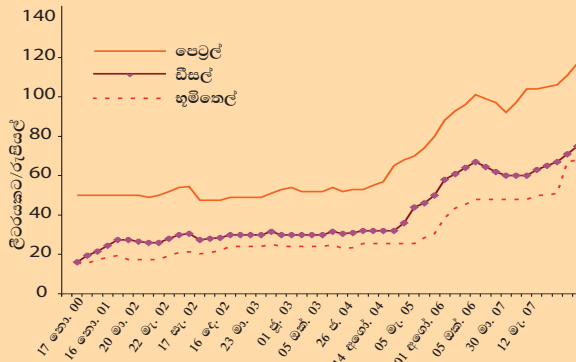
- දෙවනුව, දේශීය වෙළෙඳපොළෙහි කෘතීම ලෙස අඩු මිලක් පවත්වාගැනීම සඳහා රජය බනිජ තෙල් නිෂ්පාදිත මත වන බදු අනුපාතයන් අඩුකිරීම හෝ සම්පූර්ණයෙන්ම ඉවත්කළ විට රජයට ආදායම් අහිමිවීමක් සිදුවිය හැකි අතර, එය අයවැය හිඟය තවදුරටත් පුළුල් වීමට හේතු වනු ඇත.

ඒ අනුව, සහනාධාර නිසා අධික හා අපේක්ෂා නොකළ ආකාරයේ වියදම් ඇතිවීම සහ ආදායම් අහිමිවීම යන දෙයාකාරයෙන්ම රාජ්‍ය මූල්‍ය තත්ත්වය අපේක්ෂිත මට්ටමට වඩා පහත වැටෙන්නු ඇත. මීට අමතරව, සහනාධාර, වෙළෙඳපොළ මිල විකෘති කිරීමට ද හේතුවෙයි. සාමාන්‍යයෙන් භාණ්ඩයක මිල සීමිත සම්පත් වල ප්‍රශස්ත වෙන්කිරීම් සහතික කිරීම සඳහා වෙළෙඳපොළ වෙත සංඥාවක් නිකුත් කරනු ලබයි. එසේ වුවද, බනිජ තෙල් නිෂ්පාදිතයන්හි මිල වෙළෙඳපොළ තුළ කෘතීම ලෙස පහත මට්ටමක පවත්වාගැනීම මගින් රජය බනිජ තෙල් නිෂ්පාදිත වැඩිපුර පරිභෝජනය සඳහා උනන්දු කරවනු ලබන අතර මෙය සම්පත් අහිසි ලෙස වෙන්කිරීමකට හේතු වේ.

බනිජ තෙල් නිෂ්පාදිත භාවිතා කරන දිළිඳුම ජන කොටස් පිළිබඳව සැලකිලිමත් වන්නේ නම්, පොදු

වි.ස. 14.1
රූප සටහන

බනිත තෙල් නිෂ්පාදනවල මිල ගණන්

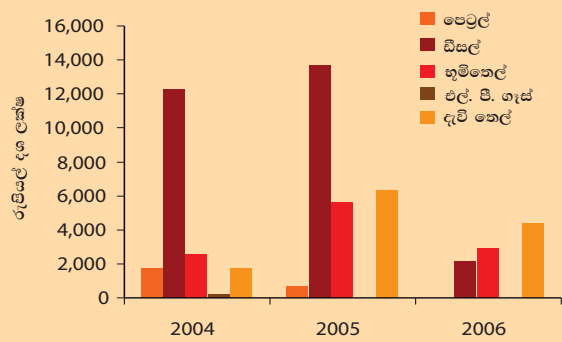
සහනාධාරයන් ලබාදීම සඳහා වැඩි පිරිවැයක් දැරීමට සිදුවන බැවින්, සහ එමගින් අනවශ්‍ය ලෙස බනිත තෙල් භාවිතයක් ඇතිවිය හැකි බැවින්, ඉලක්කගත සහනාධාර කුලීන් මෙම ගැටලුව විසඳීම වඩාත් කාර්යක්ෂම වනු ඇත. බලශක්තිය සම්බන්ධ සහනාධාර වැඩි වශයෙන් භුක්ති විඳිනු ලබනුයේ, දිළිඳු නොවන පුද්ගලයන් විසින් බව අධ්‍යයන කුලීන් හෙලි වී ඇත (Devarajan and Ghani -2006). සහනාධාර වල පිරිවැය, බදු සහ උද්ධමනීය ණයගැනීම් මගින් මූල්‍යනය කිරීමට රජයට සිදුවනු ඇත. එබැවින්, අවසානයේදී මෙම සහනාධාර සඳහා දැරිය යුතුවන පිරිවැය දිළිඳු ජනතාවද ඇතුළුව පොදු ජනතාව විසින්ම දරනු ලබයි. එම නිසා, මිල ගැලපීමේදී සිදුවන ඕනෑම පමාවක් පසු කලකදී අධික සහ අනපේක්ෂිත මිල ගැලපීමකට හේතු විය හැකි බැවින්, ඉන්ධන මිල කාලීනව ගැලපීම වඩාත් උචිත ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාමාර්ගයක් ලෙස සැලකිය හැකිය.

මේ අනුව, රජය විසින් රාජ්‍ය මූල්‍ය පිරිවැය අඩුකිරීමේ අරමුණින් තෙල් මිල තාර්කිකරණය කිරීම සඳහා 2003 දී සමීකරණයක් පදනම් කරගත් මිල ක්‍රමයක් හඳුන්වා දෙනු ලැබීය. බනිත තෙල් නිෂ්පාදන වල මිල වෙනස් වීම නිසා ඇතිවන ඕනෑම වාසියක් හෝ පාඩුවක් විනිවිද භාවයකින් යුතුව පාරිභෝගිකයින් වෙත ලබාදීමද මෙයින් අපේක්ෂා කළේ ය. කෙසේ වුවත්, 2003 සිට ජාත්‍යන්තර තෙල් මිල ගණන් නොකඩවා ඉහළ ගිය ද, මිල සමීකරණයට අනුව බනිත තෙල් මිල ගණන් ගැලපීම 2004 දී අත්හිටවනු ලැබූ අතර දේශීය මිල ගණන් විටින් විට අර්ධ වශයෙන් සංශෝධනය කිරීමට අවසර ලබා දෙන ලදී. එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස, මිල සමීකරණයෙන් නොගැලපීම නිසා තෙල් සමාගම්වලට වන පාඩුව පියවා ගැනීම සඳහා සහනාධාරයක් සැපයීමට රජයට සිදු විය (වි.ස 14.1 රූප සටහන).

ඒ අනුව, සහනාධාර සඳහා වූ රාජ්‍ය මූල්‍ය පිරිවැය 2004 දී රුපියල් බිලියන 18 ක්, 2005 දී රුපියල් බිලියන 26 ක් සහ 2006 දී රුපියල් බිලියන 9.4 ක් වැනි ඉහළ අගයක් ගනු ලැබීය (වි.ස. 14.2 රූප සටහන). මෙම සහනාධාරවලින් සියයට 53 ක්

වි.ස. 14.2
රූප සටහන

ඉන්ධන සහනාධාර සඳහා පිරිවැය 2004- 2006

පමණම ඩීසල් සඳහා විය. විශේෂයෙන්ම, 2005 දී රජය සහනාධාර සඳහා දරණ ලද පිරිවැය එම වසරේදී සෞඛ්‍ය සඳහා දරණ ලද පිරිවැයෙන් සියයට 58 ක් පමණ වූ අතර, අධ්‍යාපනය සඳහා දරණ ලද පිරිවැයෙන් සියයට 41 ක් පමණ විය.

මේ අතර, 2005 අගෝස්තු මාසයේදී ඩීසල් සඳහා වූ එකතු කළ අගය මත බද්ද ඉවත්කරන ලද අතර ලංකා විදුලිබල මණ්ඩලය (ලං.වි.ම.) විදුලිබල උත්පාදනය සඳහා භාවිතාකරන ඩීසල් සඳහා ලීටරයකට රුපියල් 2.50 ක නිෂ්පාදන බද්දක් ගෙවීමේ අවශ්‍යතාවයෙන් නිදහස් කරනු ලැබීය. මෙය රජයේ ආදායම් අඩුවීමට හේතු විය. මීට අමතරව, ලං.වි.ම.ට 2007 දෙසැම්බර් අවසානය දක්වා අඩු මිලට ඩීසල් සපයමින් හරස් සහනාධාරයක් ද ලබා දෙන ලදී.

බනිත තෙල් මිල, පිරිවැය අනුව නොගැලපීම හේතුවෙන්, විශේෂයෙන් 2004 දී සහ 2005 දී බැංකු පද්ධතිය කුලීන් අධික ලෙස ණය ගැනීමට රජයට සිදු වූ අතර එමගින් රජයේ අයවැය මත විශාල බරක් ඇතිකරනු ලැබීය. මෙම වර්ෂ දෙක තුළදී, ලංකා බනිත තෙල් නීතිගත සංස්ථාව (ලං.බ.නී.සං.) සහ ලං.වි.ම. වැනි රාජ්‍ය අංශයේ ව්‍යවසායන් ද ඉහළ ණය ගැනීම් වාර්තා කළේය. විශේෂයෙන්ම මෙම වසර දෙක තුළදී රජය සහ රාජ්‍ය අංශයේ ව්‍යවසායයන් විශාල වශයෙන් ණය ලබා ගැනීමේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස අධික මූල්‍ය ප්‍රසාරණයක් ඇති වූ අතර, එය ආර්ථිකය මත උද්ධමනකාරී පීඩනයන් ඇති කිරීමට හේතු විය.

අනතුරුව, විවිධ ක්‍රියාමාර්ගයන් හඳුන්වා දීම මගින් වසර කිහිපයක් තුළදී ලං.බ.නී.සං. ට එහි මූල්‍ය තත්ත්වය වැඩිදියුණු කරගැනීමට හැකි විය. තෙල් පිරිපහදු කටයුතු කාර්යක්ෂම කිරීම, අහිතකර ලෙස මිල වෙනස් වීම් වලට සාර්ථකව මුහුණ දීම සඳහා ඉදිරි රැකුම් ගිවිසුම් මත තෙල් මිලදී ගැනීම, මූල්‍ය කලමනාකාරිත්වය සහ අභ්‍යන්තර පාලනය වැඩිදියුණු කිරීම, වඩාත් තරඟකාරී

මිලකට පිරිපහදු කරන ලද නිෂ්පාදිත ආනයනය කිරීම සහ සතුටුදායක කොන්දේසි මත සැපයුම්කරුවන්ගෙන් ණය පහසුකම් යටතේ තෙල් ලබාගැනීමට කටයුතු කිරීම ආදිය මෙයට ඇතුළත් වේ. කෙසේ නමුත්, ප්‍රධාන වශයෙන් පිරිවැය පිළිබිඹු වන පරිදි විදුලිබල ගාස්තු සංශෝධනය නොකිරීම නිසා අඛණ්ඩව පාඩු ලබන සහ එමගින් රජයේ අයවැයට තර්ජනයක් ඇති විය හැකි බැවින් ලං.වි.ම විසින් නොගෙවා එකතු වී ඇති හිඟ මුදල් නිසා ලං.බ.නී.සං. තවමත් තම මුදල් ප්‍රවාහයේ ගැටලු වලට මුහුණ දෙයි. මෙම තත්ත්වයට පිළියමක් වශයෙන්, රජය විසින් 2008 මාර්තු මස සිට විදුලිබල ගාස්තු ඉහළ දමන ලදී. නිසි පරිදි පිළියම් නොයෙදුවහොත්, විදුලිබල ගාස්තු සංශෝධනය නොකිරීම නිසා පැන නැගිය හැකි ගැටළු වඩාත් අහිතකර වනු ඇති බව සාධක මගින් පෙන්නුම් කෙරෙන නිසා, රාජ්‍ය මූල්‍ය පිරිවැය පිළිබඳ සලකන විට මෙම විදුලි ගාස්තු ඉහළ දැමීම සුදුසු පියවරකි.

2006 ජූලි මස සිට, ජාත්‍යන්තර වෙළෙඳපොළෙහි තෙල් මිල ගණන් අනුව දේශීය බනිජ තෙල් මිල සංශෝධනය කිරීමට රජය බනිජ තෙල් බෙදාහරින සමාගම් වෙත අවසර දෙනු ලැබීය. මේ සමගම, සහනාධාර නිසා ඇතිවන රාජ්‍ය මූල්‍ය පිරිවැය අඩු කරගැනීමේ අරමුණින් ලං.බ.නී.සං.ට සහ ලංකා අයි.ඕ.සී සමාගමට (LIOC) ලබාදුන් බනිජ තෙල් සහනාධාරය නවතාදමන ලදී.

බනිජ තෙල් සහනාධාරය ඉවත්කිරීම හේතුවෙන් දිළිඳු සහ වැඩි වශයෙන් බලපානු ලබන කණ්ඩායම් වෙත ඇතිවන පීඩනය අඩුකිරීම සඳහා රජය ඉලක්කගත සහනාධාර ක්‍රමයක් හඳුන්වා දෙනු ලැබීය. ඒ අනුව, සමෘද්ධිලාභීන් සඳහා මසකට රුපියල් 100 ක දීමනාවක් භූමිතෙල් සහනාධාරයක් වශයෙන් ලබාදීම ආරම්භ කරන ලදී. 2007

අගෝස්තු මාසයේ දී ධීවර බෝට්ටු හිමිකරුවන් සඳහා රුපියල් 4,000 ක දීමනාවක්ද එකවර ගෙවනු ලැබිණි. 2007 දී මෙම පියවරයන් සඳහා වූ පිරිවැය රුපියල් දශ ලක්ෂ 632 ක් පමණ විය. රජය 2008 ජනවාරි මස සිට පෙට්‍රල් සඳහා වූ එකතු කළ අගය මත බද්ද ද, සියයට 15 සිට සියයට 5 දක්වා අඩුකරනු ලැබූ අතර, ඒ හේතුවෙන් රජයේ ආදායම රුපියල් දශ ලක්ෂ 7,400 කින් පමණ අඩු වනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. වෙනස් වන ජාත්‍යන්තර තෙල් මිල අනුව, මෙම බදු අඩුකිරීම ප්‍රමාණවත් නොවන්නේ නම්, පෙට්‍රල් සඳහා වන නිෂ්පාදන බද්ද ද ඉවත් කිරීමට සලකා බලන බව 2008 අයවැයෙහි සඳහන් කර ඇත. ජාත්‍යන්තර මිල ඉහළ මට්ටමක පවතින නිසා, 2008 ජනවාරි 13 දින බනිජ තෙල් මිලද සංශෝධනය කරන ලදී. එසේ නමුත්, ජාත්‍යන්තර තෙල් මිල අඩුවීම නිසා ලැබෙන ඕනෑම වාසියක් දේශීය මිල ගණන් අඩු කිරීම තුළින් සාමාන්‍ය ජනතාවට ලබාදීමට ද අපේක්ෂා කෙරේ.

තෙල් සහනාධාරය ඉවත්කිරීම සහ ආනයනික ආහාර ද්‍රව්‍යයන්ගේ මිල ඉහළයාම නිසා 2007 මැද භාගයේ සිට ජීවන වියදමෙහි ඉහළ යාමක් දක්නට ලැබුණි. ජාත්‍යන්තර මිල ගණන් ඉහළයාමට අනුව දේශීය මිල සංශෝධනය කිරීම තුළින් එක්වරක් පමණක් මිල ගණන් ඉහළයාමට හේතුවන අතර, රජය ප්‍රසාරණාත්මක ණයගැනීම් හරහා සහනාධාර මගින් එම මිල ගණන් අඩු මට්ටමක තබා ගැනීමේ අවශ්‍යතාවයක් ඇති නොවන බැවින් අනාගත උද්ධමනය අඩුකරගැනීමට සුභදායී බලපෑමක් ඇති කරනු ඇත.

Reference :
Devevarajan, S and Ejaz Ghani (2006), "Oil Price Shocks, Fiscal Adjustment and Poverty Reduction in South Asia", Proceedings of the SAARCFINANCE Seminar on "Oil Price Hike: Implications for SAARC Countries," January 20, Central Bank of Sri Lanka.

මාර්ගය ඉදිකිරීම වැනි සමහර ව්‍යාපෘතීන් ද රාජ්‍ය - පෞද්ගලික හවුල්කාරිත්වය යටතේ ක්‍රියාත්මක කිරීමට අපේක්ෂිතය.

රජයේ මැදිකාලීන ණය ගැනීමේ වැඩසටහන සහ මධ්‍ය කාලීන සාර්ව ආර්ථික රාමුව හා සමගාමීව 2007 සහ ඉන් එපිට කාලය සඳහා නව උපායමාර්ගයන් ගණනාවක් සහිතව මධ්‍ය කාලීන ණය කළමනාකරණ ක්‍රමෝපායක්ද හඳුන්වාදෙනු ලැබීය. ණය ඒකාග්‍රතා වැඩසටහන් හඳුන්වා දීම, විශ්වාසදායී සහ ද්‍රවශීලී බවින් යුතු ණය වෙළෙඳපොළක් සංවර්ධනය කිරීම, විවිධාංගීකරණය කළ ණය උපකරණ හඳුන්වා දීම, ප්‍රාථමික අලෙවිකරු ක්‍රමය ප්‍රතිව්‍යුහගත කිරීම හා ආර්ථික අංශවල විකල්ප මූල්‍යනක්‍රම හරහා ආයෝජනය කිරීමෙන් ණය ලබාගැනීම අඩුකිරීම මෙම මැදිකාලීන ක්‍රමෝපායට අයත් වේ.

පාඩු ලබන ඇතැම් රජයේ වෙළෙඳ ව්‍යවසායයන් සඳහා අයවැය මගින් කරනු ලබන පැවරුම් අඛණ්ඩව සිදුවිය. ශ්‍රී ලංකා දුම්රිය දෙපාර්තමේන්තුව (ලං.දු.දෙ.) හා තැපැල් දෙපාර්තමේන්තුව යන ප්‍රධාන රාජ්‍ය වෙළෙඳ ව්‍යවසායයන් මෙහෙයුම් අලාභ ලබමින් ක්‍රියාත්මක විය. 2005 අගෝස්තු මස සිට දුම්රිය ගාස්තු සංශෝධනය නොකිරීම හා ජාත්‍යන්තර වෙළෙඳපොළේ සිදුවූ බොරතෙල් මිල සීඝ්‍ර ලෙස වැඩිවීමත්, ලං.දු.දෙ.හි මූල්‍ය ගැටළු තවත් උග්‍ර කලේය. 2007 අප්‍රේල් මස නව තැපැල් ගාස්තු සංශෝධනයක් සිදුකළද තැපැල් දෙපාර්තමේන්තුව මෙහෙයුම් අලාභ ලැබීය. එබැවින් මෙම රාජ්‍ය වෙළෙඳ ව්‍යවසායයන්ට ඒවායෙහි කටයුතු අඛණ්ඩව පවත්වාගැනීම සඳහා රජයට සැලකිය යුතු මුදල් ප්‍රමාණයක් (රුපියල් බිලියන 6.6) ලබාදීමට සිදුවිය.

ප්‍රධානතම රාජ්‍ය ව්‍යවසායන් වන ලං.බ.නී.සං. හා ලං.වි.ම. යේ මූල්‍යමය ක්‍රියාකාරිත්වය සැලකිල්ලට හාජනය කළ යුතු කරුණක් ලෙස පවතී. ජාත්‍යන්තර බොරතෙල් මිල හා සමගාවී වදේගීය වෙළෙඳපොළේ තෙල් මිල සංශෝධනය කිරීම, මූල්‍ය කළමනාකාරිත්වයේ හා අභ්‍යන්තර පාලනයන් වැඩිදියුණු කිරීම නිසා මැන වසර කීපය තුළ ලං.බ.නී.සං. වේ මූල්‍ය අංශයේ වර්ධනයක් දක්නට ලැබුණි. කෙසේ වුවද, ඛනිජ තෙල් මිල ඉහළ යාම, විදුලි අංශය තුළ සැලසුම් කළ ප්‍රතිසංස්කරණ ක්‍රියාවට නැංවීම පමාවීම, අනාගත මිල ප්‍රතිපත්තිය, අඩු පිරිවැයක් සහිත මහා පරිමාණයේ විදුලිබල ව්‍යාපෘති ඇරඹීම පමාවීම සහ අධික පද්ධති පාඩුව මඟ හැරීම සඳහා අවශ්‍ය ක්‍රියාමාර්ග ගැනීම ප්‍රමාද වීම වැනි කරුණු නිසා ලං.වි.ම. ය අඛණ්ඩව මෙහෙයුම් අලාභ ලබමින් ක්‍රියාත්මක විය.

6.3 රාජ්‍ය අගවැය කටයුතු

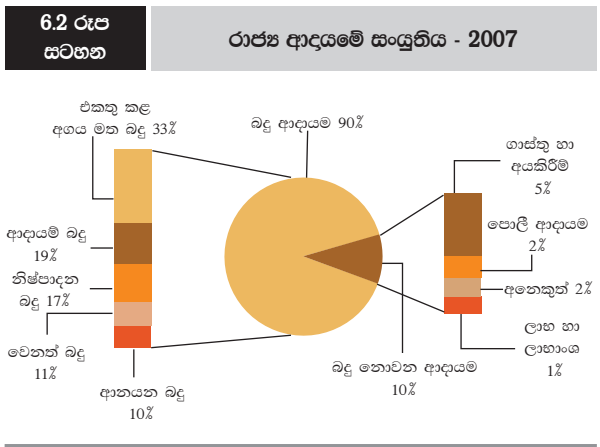
ආදායම

ආදායම ඉහළ නැංවීම සඳහා රජය විසින් ගන්නා ලද අඛණ්ඩ උත්සාහයන්ට ධනාත්මක ලෙස ප්‍රතිචාර දක්වමින් 2007 දී රජයේ ආදායම රුපියල් බිලියන 565 දක්වා සියයට 18.3 කින් වැඩිවිය. මේ සඳහා බදු ආදායම හා බදු නොවන ආදායම යන අංශ දෙකම දායක විය. කෙසේ වුවද, ප්‍රධාන වශයෙන් ආනයනය කරනු ලබන අත්‍යවශ්‍ය භාණ්ඩ සඳහා ප්‍රදානය කළ බදු සහන සහ 2007 දී ආනයනය කළ වාහන සංඛ්‍යාව සහ ආනයන වටිනාකම අඩුවීම හේතුවෙන් අයවැය තුළින් ඇස්තමේන්තු කළ ආදායම වූ රුපියල් බිලියන 600 ට සාපේක්ෂව සමස්ත ආදායම රුපියල් බිලියන 35 කින් අඩුවිය. රජයේ ආදායම ද.දේ.නියේ ප්‍රතිශතයක් ලෙස 2006 වසරේ පැවති සියයට 16.3 සිට සියයට 15.8 දක්වා අඩුවිය. වසර තුළදී සමස්ත බදු ආදායම සියයට 18.9 කින් වැඩිවී රුපියල් බිලියන 509 ක් විය. ද.දේ.නියේ

ශීර්ෂය	6.2 සංඛ්‍යා සටහන ආර්ථික වර්ගීකරණයට අනුව ආදායම			
	2006	2007		2008
		අනුමත ඇස්තමේන්තු	නාවකාලික	
රුපියල් දශ ලක්ෂ				
බදු ආදායම	428,378	540,929	508,947	677,259
ආදායම් බදු	80,483	102,124	107,168	143,291
එකතුකළ අගය මත බදු	164,555	202,272	187,452	248,670
නිෂ්පාදන බදු	92,845	107,580	96,675	113,639
ආනයන මත බදු	52,681	70,530	55,986	73,436
අනෙකුත් බදු	37,814	58,423	61,666	98,223
බදු නොවන ආදායම	49,455	58,888	56,104	73,482
මුළු ආදායම	477,833	599,817	565,051	750,741
ද.දේ.නී. යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස				
බදු ආදායම	14.6	15.2	14.2	16.2
ආදායම් බදු	2.7	2.9	3.0	3.4
එකතුකළ අගය මත බදු	5.6	5.7	5.2	6.0
නිෂ්පාදන බදු	3.2	3.0	2.7	2.7
ආනයන මත බදු	1.8	2.0	1.6	1.8
අනෙකුත් බදු	1.3	1.6	1.7	2.4
බදු නොවන ආදායම	1.7	1.7	1.6	1.8
මුළු ආදායම	16.3	16.9	15.8	18.0
මූලාශ්‍රය: මුදල් හා ක්‍රම සම්පාදන අමාත්‍යාංශය				

ප්‍රතිශතයක් ලෙස එය 2006 වසරේ වූ සියයට 14.6 සිට සියයට 14.2 දක්වා සුළු වශයෙන් අඩුවිය. බදු නොවන ආදායම රුපියල් බිලියන 56 දක්වා සියයට 12.8 කින් වැඩිවූ අතර ද.දේ.නියේ ප්‍රතිශතයක් ලෙස සියයට 1.6 ක් දක්වා සුළු වශයෙන් අඩු විය.

ආදායම් බදු වල ඇතිවූ ශීඝ්‍ර වර්ධනය (සියයට 33), බදු ආදායම වර්ධනය වීම සඳහා හේතු වූ ප්‍රධානතම සාධකය විය. මෙමගින් ලද බදු ආදායම වැඩිවීම කෙරෙහි ආර්ථික ක්‍රියාකාරකම් පුළුල්වීම, බදු පරිපාලනය නවීකරණය කිරීම, බලාත්මක කිරීම වැඩිදියුණු කිරීම, මහජනයා දැනුවත් කිරීමේ වැඩසටහන් සහ බදු ප්‍රතිපත්ති සංශෝධනයන්ද දායක විය. එකතු කළ අගය මත බදු ආදායම නිසා සිදුවූ ආදායමේ වර්ධනය (සියයට 14) ට ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු වූයේ බදු ප්‍රතිදාන ක්‍රමය වැඩිදියුණුකිරීම සහ ආනයන මත එකතු කළ අගය මත බදු ගණනය කිරීමේදී මිල, රක්ෂණය හා ගැල් කුලී වටිනාකම මත එකතු කරනු ලබන ආන්තිකය වැඩිකිරීමයි. ප්‍රධාන වශයෙන්, ජීවන වියදම කෙරෙහි සෘජුවම බලපාන අත්‍යවශ්‍ය ආහාර ද්‍රව්‍ය සඳහා වූ බදු නිදහස් කිරීම හේතුවෙන් ආනයන මත බදු ආදායම සියයට 6 කින් පමණක් වර්ධනය විය. ප්‍රධාන බදු ආදායම් ප්‍රභව අතරින්, නිෂ්පාදන බදු වලින් ලැබූ ආදායම සියයට 4 ක

6 රාජ්‍ය මූල්‍ය ප්‍රතිපත්තිය සහ රාජ්‍ය මූල්‍ය කටයුතු

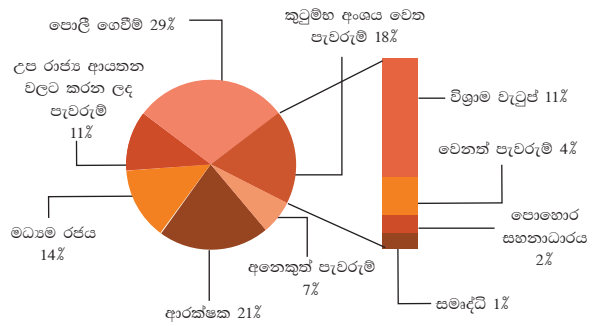
අඩුම වර්ධනයක් වාර්තා කළේය. සිගර්ට් වලින් ලද ආදායම සාපේක්ෂ වශයෙන් අඩු වර්ධනය මීට හේතුවිය. සිගර්ට් සහ මත්පැන් වලින් ලද ආදායමෙහි මධ්‍යස්ථ වර්ධනයට මත්පැන් හා සිගර්ට් පරිභෝජනය පාලනය කිරීමේ රජයේ ප්‍රතිපත්ති, නිෂ්පාදන බදු අනුපාත ඉහළ නැංවීම, නිෂ්පාදන බදු නීති හා රෙගුලාසි උල්ලංඝනය කිරීම සම්බන්ධව නීතිමය ක්‍රියාමාර්ග ගැනීම දැඩිකිරීම, නීති විරෝධී මත්පැන් අනාවරණය කරගැනීමේ මෙහෙයුම් වැඩිකිරීම හා නිෂ්පාදන ප්‍රමාණයෙහි වර්ධනය ඒකාබද්ධව දායක විය. මේ අතර, මෝටර් රථ වාහන ඇතුළුව, අනෙකුත් අංශයන්ගෙන් ලද නිෂ්පාදන බදු ආදායම පසුගිය වසරට සාපේක්ෂව 2007 දී සුළු වශයෙන් අඩුවිය.

6.3 සංඛ්‍යා සටහන **ආර්ථික වර්ගීකරණයට අනුව වියදම සහ ශුද්ධ ණයදීම**

ශීර්ෂය	2006	2007		2008
		අනුමත ඇස්තමේන්තු	නාවකාලික අනුමත	අනුමත ඇස්තමේන්තු
රුපියල් දශ ලක්ෂ				
වර්තන වියදම්	547,960	596,260	622,758	712,894
භාණ්ඩ හා සේවා වියදම	253,026	295,761	292,632	343,852
එයින් වැටුප් හා වෙනත්	175,031	204,508	214,160	233,393
පොලී ගෙවීම්	150,777	169,122	182,681	209,825
විදේශීය	16,990	21,149	21,311	30,000
දේශීය	133,787	147,973	161,370	179,825
වර්තන පැවරුම් හා සහනාධාර	144,157	131,377	147,445	159,217
එයින් කුටුම්භ සහ අනෙකුත්	104,842	102,632	110,910	121,546
අංශයන්ට				
සමෘද්ධි	10,789	9,600	9,200	10,850
විශ්‍රාම වැටුප්	58,006	62,500	68,822	73,060
පොහොර සහනාධාර	11,867	11,000	11,000	15,000
වෙනත්	24,180	13,196	21,888	22,636
ප්‍රාග්ධන වියදම්	162,214	259,642	206,161	282,894
මූල්‍ය වත්කම් අත්පත් කර ගැනීම	88,209	67,254	111,510	199,905
ප්‍රාග්ධන පැවරුම්	74,005	22,138	94,651	108,075
ඌණ වියදම්	-	-29,750	-	-25,085
ආපසු ගෙවීම් අඩුකළ පසු ණයදීම්	3,473	42,098	12,684	48,400
මුළු වියදම සහ ශුද්ධ ණයදීම්	713,646	898,000	841,604	1,044,188
ද. දේ. නි. යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස				
වර්තන වියදම්	18.6	16.8	17.4	17.1
භාණ්ඩ හා සේවා වියදම	8.6	8.3	8.2	8.2
එයින් වැටුප් හා වෙනත්	6.0	5.8	6.0	5.6
පොලී ගෙවීම්	5.1	4.8	5.1	5.0
විදේශීය	0.6	0.6	0.6	0.7
දේශීය	4.6	4.2	4.5	4.3
වර්තන පැවරුම් හා සහනාධාර	4.9	3.7	4.1	3.8
එයින් කුටුම්භ සහ අනෙකුත්				
අංශයන්ට				
සමෘද්ධි	0.4	0.3	0.3	0.3
විශ්‍රාම වැටුප්	2.0	1.8	1.9	1.7
පොහොර සහනාධාර	0.4	0.3	0.3	0.4
වෙනත්	0.8	0.4	0.6	0.5
ප්‍රාග්ධන වියදම්	5.5	7.3	5.8	6.8
මූල්‍ය වත්කම් අත්පත් කර ගැනීම	3.0	4.7	3.1	4.8
ප්‍රාග්ධන පැවරුම්	2.5	3.4	2.6	2.6
ඌණ වියදම්	-	-0.8	-	-0.6
ආපසු ගෙවීම් අඩුකළ පසු ණයදීම්	0.1	1.2	0.4	1.2
මුළු වියදම සහ ශුද්ධ ණයදීම්	24.3	25.3	23.5	25.0

මූලාශ්‍රය: මුදල් හා ක්‍රම සම්පාදන අමාත්‍යාංශය

6.3 රූප සටහන **වර්තන වියදමේ සංයුතිය - 2007**

බදු නොවන ආදායමෙහි වැඩිවීම සඳහා හේතුවක් කිහිපයක් දායක විය. මහ බැංකුව විසින් ලාභ පැවරුම් සිදුකිරීම, දඩ මුදල් හා ගාස්තු වලින් ලැබෙන ආදායම ඉහළයාම, රාජ්‍ය ව්‍යාපාර වලින් ලැබෙන ලාභ හා ලාභාංශ මෙම බදු නොවන ආදායමේ වැඩිවීමට හේතුවූ ප්‍රධාන සාධක වේ.

වියදම හා ශුද්ධ ණය දීම

2007 වසර තුළදී රජයේ මුළු වියදම හා ශුද්ධ ණයදීම් අයවැය ඉලක්කයට වඩා අඩුවිය. 2007 දී මුළු වියදම හා ශුද්ධ ණයදීම් රුපියල් බිලියන 842 දක්වා සියයට 18 කින් වැඩි වුවද එය අයවැය තුළින් අපේක්ෂා කළ රුපියල් බිලියන 898 ට සාපේක්ෂව රුපියල් බිලියන 56 කින් අඩුවිය. අපේක්ෂිත මට්ටමට වඩා ප්‍රාග්ධන වියදම අඩුවීම මීට හේතුවිය. ද.දේ.නි. යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙසද 2006 දී සියයට 24.3 සිට සියයට 23.5 ක් දක්වා එය අඩුවිය.

2007 වසර තුළදී මුළු වර්තන වියදම (නාමික අගය) අයවැය ඉලක්ක ඉක්මවා ගිය ද, ද.දේ.නි. ප්‍රතිශතයක් ලෙස පෙර වසරට සාපේක්ෂව අඩුවීමක් දක්නට ලැබිණි. එය රුපියල් බිලියන 623 දක්වා සියයට 13 කින් වැඩි වූ අතර, මූලික ඉලක්කයට වඩා රුපියල් බිලියන 26 කින් වැඩිවිය. කෙසේ වුවද, ද.දේ.නි. ප්‍රතිශතයක් ලෙස එය සියයට 17.4 ක් වූ අතර, 2006 දී වාර්තා වූ සියයට 18.6 ක අගයට වඩා සැලකිය යුතු ලෙස අඩුවිය. වර්තන වියදමේ සිදු වූ මෙම වැඩිවීම සඳහා ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු වූයේ වැටුප් හා වෙනත්, විශ්‍රාම වැටුප් ගෙවීම, පොලී ගෙවීම හා ආරක්ෂක කටයුතු හා සම්බන්ධ වැය කිරීම් ඉහළ යාමයි. 2006 දී උපාධිධාරී රැකියා වැඩසටහන යටතේ සිදුකරන ලද නව බඳවා ගැනීම්වල සම්පූර්ණ බලපෑම සහ ආරක්ෂක අංශය ඇතුළු රාජ්‍ය අංශයේ නව බඳවාගැනීම්, රජයේ නිලධාරීන් ලබානොගත් නිවාඩු වෙනුවෙන් වූ දිරිදීමනා

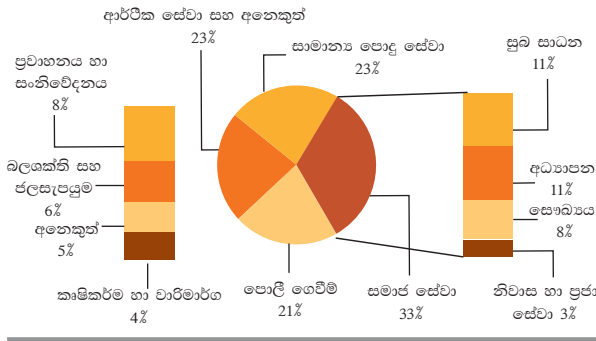
6.4 සංඛ්‍යා සටහන කාර්යයන් අනුව වියදම් වර්ගීකරණය

ශීර්ෂය	2006		2007	
	අනුමත අයුතුකම	නාවකාලික අයුතුකම	අනුමත අයුතුකම	නාවකාලික අයුතුකම
රුපියල් දශ ලක්ෂ				
මුළු වර්තන වියදම	547,960	596,260	622,758	712,894
සාමාන්‍ය පොදු සේවා	133,105	169,613	162,102	179,548
සිවිල් පරිපාලනය	29,912	48,153	31,481	38,719
ආරක්ෂක කටයුතු	81,243	96,863	101,856	108,086
පොදු නීතිය හා ආරක්ෂාව	21,950	24,597	28,765	32,743
සමාජ සේවා	204,635	202,870	226,271	245,494
අධ්‍යාපනය	61,144	65,503	72,592	78,476
සෞඛ්‍යය	44,069	45,004	51,741	56,537
සුඛසාධන	86,753	82,279	91,747	97,315
ප්‍රජා සේවා	12,669	10,084	10,191	13,166
ආර්ථික සේවා	50,612	52,583	49,573	60,559
කෘෂිකර්මය හා වාරිමාර්ග	22,173	23,269	22,849	28,177
බලශක්ති සහ ජල සම්පාදන	2,766	3,745	3,647	3,872
ප්‍රවාහන සහ සන්නිවේදනය	19,038	19,429	18,983	22,306
වෙනත්	6,635	6,140	4,094	6,204
අනෙකුත්	159,609	171,194	184,811	227,293
එයින් පොලී ගෙවීම	150,777	169,122	182,681	209,825
මුළු ප්‍රාග්ධන වියදම සහ ණය දීම	177,443	303,567	229,273	335,672
සාමාන්‍ය පොදු සේවා	21,356	36,110	32,143	40,088
සිවිල් පරිපාලනය	18,109	32,995	28,438	34,612
පොදු නීතිය හා ආරක්ෂාව	3,247	3,115	3,705	5,476
සමාජ සේවා	48,386	68,574	54,986	75,834
අධ්‍යාපනය	17,200	29,732	19,948	31,207
සෞඛ්‍යය	13,969	18,256	16,961	23,309
නිවාස	4,021	7,174	4,481	7,190
ප්‍රජා සේවා	13,197	13,412	13,596	14,129
ආර්ථික සේවා	106,789	227,732	141,244	244,075
කෘෂිකර්මය හා වාරිමාර්ග	12,615	18,662	14,736	26,156
බලශක්ති සහ ජල සම්පාදන	26,376	78,886	47,850	79,201
ප්‍රවාහන සහ සන්නිවේදනය	37,988	96,043	50,995	100,170
වෙනත්	29,810	34,141	27,663	38,548
අනෙකුත්	912	900	900	760
උණ වියදම්	-	29,750	-	25,085
මුළු වියදම හා ණය දීම	725,403	899,826	852,031	1,048,565
ද. දේ. නි. යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස				
සාමාන්‍ය පොදු සේවා	5.3	5.8	5.4	5.3
සමාජ සේවා	8.6	7.7	7.9	7.7
ආර්ථික සේවා	5.4	7.9	5.3	7.3
අනෙකුත්	5.5	4.9	5.2	5.5
එයින් පොලී ගෙවීම	5.1	4.8	5.1	5.0
මුළු වියදම හා ණය දීම	24.7	25.4	23.8	25.1

මූලාශ්‍රය: මුදල් හා ක්‍රම සම්පාදන අමාත්‍යාංශය

ගෙවීම් හා ඔවුන්ට ජීවන වියදම් දීමනාව ලබාදීම සඳහා වූ වියදම වැඩි වීම වැනි කරුණු නිසා වැටුප් හා වේතන වියදම රුපියල් බිලියන 214 ක් දක්වා සියයට 22.4 කින් වර්ධනය විය. 2006 වසර තුළ වාර්තා වූ සියයට 32 ක අගය හා සසඳන කළ, වර්තන වියදමට වැටුප් හා වේතන වලින් සිදුවූ දායකත්වය සියයට 34.3 දක්වා වර්ධනය විය. විශ්‍රාම වැටුප් වියදම් සියයට 18.6 කින් ඉහළ යෑමට ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු වූයේ විශ්‍රාමිකයන් සඳහා වූ ජීවන වියදම් දීමනාව වැඩිකිරීම, විශ්‍රාම වැටුප් විෂමතා ඉවත් කිරීම සහ 2007 දී විශ්‍රාමිකයන් 18,000 ක් පමණ අළුතින් විශ්‍රාම වැටුප් ක්‍රමයට එකතු වීම යනාදියයි.

6.4 රූප සටහන කාර්යයන් අනුව වියදම් වර්ගීකරණය -2007

දේශීය වෙළෙඳපොළේ පැවති ඉහළ හා විචලනය වූ පොලී අනුපාතික හා කෙටි පරිච්ඡේද කාලයක් සහිත ණය උපකරණ වෙත වෙළෙඳපොළ රුචිකත්වය නැඹුරුවීම යන කරුණු හේතුවෙන් පොලී වියදම පෙර වසරට සාපේක්ෂව සියයට 21 කින් වැඩි විය. ජාතික ආරක්ෂාව තහවුරු කිරීමට රජයට, ක්‍රස්තවාදය මැඩලීමේ කටයුතු සඳහා වැඩි අවධානයක් යොමු කිරීමට සිදු වූ බැවින් ආරක්ෂක කටයුතු සඳහා අමතර අරමුදල් අවශ්‍ය විය. මෙම වියදම් ප්‍රධාන වශයෙන් අළුතින් බඳවාගත් අයද ඇතුළුව ආරක්ෂක හමුදාවන්හි සේවකයින්ගේ වැටුප් හා වේතන, අනෙකුත් අවශ්‍යතාවයන් සඳහා වන වියදම් සහ ආරක්ෂක කටයුතු හා සම්බන්ධ උපකරණ මිලදී ගැනීම සඳහා විය. අවතැන් වූ පුද්ගලයන් සඳහා නිවාස, ආහාර හා වෛද්‍ය අවශ්‍යතාවයන් සපුරාලමින් අළුතින් මුදවා ගත් ප්‍රදේශවල ජනතාවගේ ජීවන තත්ත්වය යථාතත්වයට පත්කිරීම, සඳහා ආර්ථික කටයුතු ආරම්භ කිරීම වෙනුවෙන් යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය කරන ලදී. එමෙන්ම, නොමිලේ පාසල් පොත් බෙදාදීම, වාර ප්‍රවේශ පත් ලබාදීම, පාසල් සිසුන්ට පෝෂ්‍යදායී ආහාර වේලක් ලබාදීම, ශිෂ්‍යාධාර ලබාදීම, සහ ආබාධිත රණවිරුවන්ට සහනාධාර ලබාදීම වැනි සුඛසාධන කටයුතු සඳහා වූ වියදම් අඛණ්ඩව වර්ධනය විය. ප්‍රධාන රාජ්‍ය වෙළෙඳ ව්‍යවසායන් (ශ්‍රී.ලං.දු.දේ. හා තැපැල් දෙපාර්තමේන්තුව) මෙහෙයුම් අලාභ ලබමින් පවත්වාගෙන ගිය බැවින්, මෙම ආයතන වලට අඛණ්ඩව අයවැය ප්‍රතිපාදන ලබාදෙන ලදී.

2007 වසරේදී රාජ්‍ය ආයෝජන අඛණ්ඩව ඉහළ ගියේය. නාමික වශයෙන් එය රුපියල් බිලියන 229 දක්වා සියයට 27 කින් වැඩි වූ අතර, ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස 2006 දී සියයට 6 සිට 2007 දී සියයට 6.4 දක්වා වැඩි විය. මෙම වර්ධනයට හේතු වූයේ දේශීය අරමුදල් හා විදේශ ආධාර උපයෝගී කරගනිමින් රජය විසින් සංවර්ධන ව්‍යාපෘති ක්‍රියාත්මක කිරීමට ගත් උද්යෝගීමත් ක්‍රියාමාර්ගයන්ය. සංවර්ධන ව්‍යාපෘති

සැලසුම්කර ඇති පරිදි ක්‍රියාත්මක කිරීමට හැකිවන ලෙස අවශ්‍ය අරමුදල් සම්පාදන කටයුතු සහතික කිරීම සඳහා විශේෂයෙන්, ජාත්‍යන්තර බැඳුම්කර නිකුතුව මගින් අවශ්‍ය ක්‍රියාමාර්ග ගන්නා ලදී.

2007 දී ද ආර්ථික සේවා අංශය තුළ රාජ්‍ය ආයෝජන ඉහළ මට්ටමක පැවතුණි. මෙම අංශය තුළ සමස්ත ආයෝජන වලින් වැඩි කොටසක් වැයකරන ලද්දේ ප්‍රවාහන, සන්නිවේදන, බලශක්ති හා ජලසම්පාදනය යන ප්‍රධාන ක්ෂේත්‍ර සඳහාය. මහා පරිමාණයේ යටිතල පහසුකම් සංවර්ධන ව්‍යාපෘතීන්හි ආරම්භක වැඩකටයුතු ක්‍රියාත්මක කිරීම, මහාමාර්ග, විදුලිබල හා ජලසම්පාදන සහ වාරිමාර්ග ව්‍යාපෘතීන් සම්බන්ධ සංවර්ධන කටයුතු අඛණ්ඩව කරගෙන යාම, ග්‍රාමීය යටිතල පහසුකම් සංවර්ධන ව්‍යාපෘති කඩිනම් කිරීම සහ සුනාමි ප්‍රතිසංස්කරණ කටයුතු ආදිය මෙම වර්ධනයට හේතු විය.

මැදි හා දිගු කාලීනව ශක්තිමත් හා දැනුම පදනම් කරගත් ආර්ථිකයක් කරා මානව සම්පත් සංවර්ධනය කිරීම සඳහා යොමු වූ රජයේ ප්‍රතිපත්තියට සමගාමීව, සමාජ සේවා සඳහා වන රාජ්‍ය ආයෝජන ඉහළ නංවන ලදී. 2007 දී සමාජ සේවා සඳහා දරණ ලද වියදම රජයේ මුළු ආයෝජන වලින් සියයට 24 ක් පමණ විය. අධ්‍යාපනය හා සෞඛ්‍ය යන අංශ සමාජ සේවා අංශයේ ප්‍රමුඛ අංශයන් ලෙස අඛණ්ඩව ක්‍රියාත්මක විය. අධ්‍යාපනය සඳහා වූ ආයෝජනයන් ප්‍රධාන වශයෙන් පාසල් යටිතල පහසුකම් වැඩිදියුණු කිරීම, අධ්‍යාපනයට පිවිසීමේ අවස්ථා වැඩි කිරීම, අධ්‍යාපනයේ ගුණාත්මකභාවය වර්ධනය කිරීම හා අධ්‍යාපනික ආයතනවල ආයතනික හැකියාවන් වර්ධනය කිරීම සඳහා යොමුවිය. සෞඛ්‍ය අංශය සඳහා ආයෝජනයන් ප්‍රධාන වශයෙන් ග්‍රාමීය ප්‍රදේශවල සෞඛ්‍යමය යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය සඳහාත් සෞඛ්‍ය අංශයේ මානව සම්පත් සංවර්ධනය සඳහාත් වැය කරන ලදී.

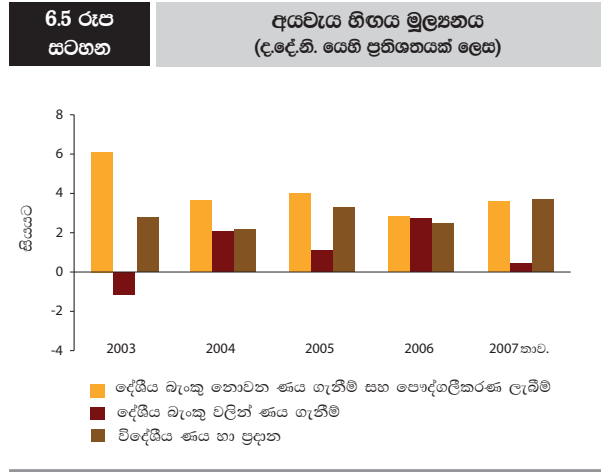
කෙසේ වෙතත්, හේතූන් කිහිපයක් නිසා රාජ්‍ය ආයෝජන වැඩසටහනෙහි ක්‍රියාකාරිත්වය අපේක්ෂා කළ තත්ත්වයට වඩා අඩු මට්ටමක පැවතුණි. ධාරිතා සීමාවන් පරිපාලන හා ප්‍රසම්පාදන පමාවීම්, ඉඩම් අත්කර ගැනීමේ ගැටළු සහ වන්දි ගෙවීම් හා නැවත පදිංචි කිරීම් සඳහා වන අධික පිරිවැය ආදිය මෙයට ඇතුළත් වේ. මෙම තත්ත්වය හේතුවෙන් වැඩිවන පිරිවැය අඩුකරගැනීම සඳහා ගිවිසගන්නා ලද කාලය තුළදී සැලසුම්කරන ලද යටිතල පහසුකම් සංවර්ධන ව්‍යාපෘති නිමකිරීම සඳහා තවදුරටත් පරිශ්‍රමයක් දැරිය යුතු බව පෙනේ.

ප්‍රධාන රාජ්‍ය මූල්‍ය ශේෂයන්

2007 වර්ෂයේදී, සමස්ත අයවැය හිඟය පසුගිය වර්ෂයේ වාර්තා වූ ද.දේ.නි. යෙන් සියයට 8 සිට සියයට 7.7 (රුපියල් බිලියන 277) දක්වා අඩු විය. ආදායම් අඩුවීම සහ වර්තන වියදමෙහි ඉහළයාම, ප්‍රාග්ධන වියදම් හා ශුද්ධ ණයදීම් වල ඇති වූ අඩුවීම මගින් ආවරණයවීම නිසා, මෙය මූලික අයවැය ඇස්තමේන්තුව වූ ද.දේ.නි. යෙන් සියයට 8.4 ටද වඩා අඩු විය. වර්තන වියදම්වලට සාපේක්ෂව ආදායමෙහි ඉහළ වර්ධනයක් පෙන්නුම් කළ නිසා රජයේ නිර්ඉතුරුම් මනිනු ලබන වර්තන ගිණුමේ හිඟය 2006 දී ද.දේ.නි.යෙන් සියයට 2.4 සිට සියයට 1.6 දක්වා තවදුරටත් අඩුවිය. කෙසේ නමුත්, 2007 මූලික අයවැය මගින් වර්තන ගිණුමේ කුඩා අතිරික්තයක් අපේක්ෂා කරන ලදී. මේ අතර, පවත්නා වර්ෂයේ රාජ්‍ය මූල්‍ය කටයුතු තුළින් සාර්ව ආර්ථිකය මත ඇති වන බලපෑම පිළිබිඹු කරන ප්‍රාථමික හිඟය (පොලී වියදම් හැර සමස්ත හිඟය) ද ද.දේ.නි.යේ ප්‍රතිශතයක් ලෙස 2006 දී සියයට 2.9 සිට සියයට 2.6 දක්වා පහත වැටුණි. පොලී වියදම් හැර අනිකුත් වියදම්වල වර්ධනයට (සියයට 17.1) වඩා වැඩි වේගයකින් ආදායම් වර්ධනය වීම, (සියයට 18.3) ප්‍රාථමික හිඟයේ අඩුවීමට ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු විය.

අයවැය හිඟය මූල්‍යනය කිරීම

අයවැය හිඟය මූල්‍යනය කිරීමේ ක්‍රම විවිධාංගීකරණය කිරීම 2007 වර්ෂය තුළදී ද අඛණ්ඩව ක්‍රියාත්මක කෙරුණි. ප්‍රථම ජාත්‍යන්තර බැඳුම්කර නිකුතුව රජය විසින් හඳුන්වා දෙනු ලැබූ අයවැය හිඟය මූල්‍යනය කිරීමේ නවතම මූලාශ්‍රය විය. ඒ අනුව, රජයේ අයවැය මූල්‍යනය කිරීමේ මූලාශ්‍ර සංඛ්‍යාව හයක් දක්වා පුළුල් විය. රුපියල් සහ විදේශ මුදල් වටිනාකමින් යුත් දේශීය ණයගැනීම්, රුපියල් වටිනාකමින් යුත් භාණ්ඩාගාර

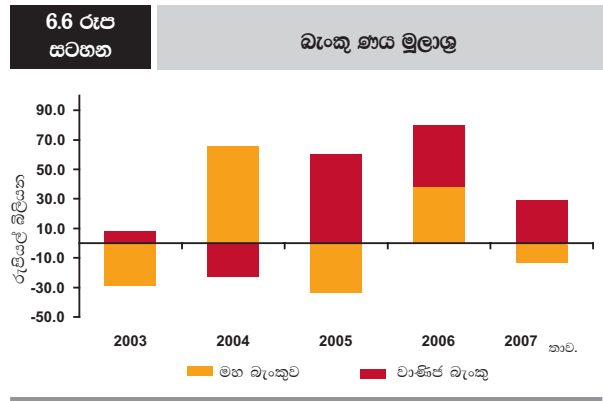
6.5 සංඛ්‍යා සටහන	දේශීය ණයගැනීමේ මූලාශ්‍ර			
	රුපියල් බිලියන			
ශීර්ෂය	2004	2005	2006	2007 නාවකාලික
ණය උපකරණ අනුව	117.2	123.6	163.8	127.7
භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර ^(අ)	156.6	108.1	97.4	52.8
භාණ්ඩාගාර බිල්පත්	25.0	-9.4	20.3	37.1
රුපියල් ණය	-83.7	-24.2	-23.8	10.3
ශ්‍රී ලංකා සංවර්ධන බැඳුම්කර මහ බැංකු නාවකාලික	16.4	0.0	34.3	23.6
අන්තිකාරම්	3.6	4.9	9.3	11.7
අනෙකුත්	-0.7	44.2	26.3	-7.8
මූලාශ්‍රය අනුව	117.2	123.6	163.8	127.7
බැංකු	43.3	26.2	80.0	15.8
බැංකු නොවන	73.9	97.4	83.8	112.0

මූලයන් : ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව
මුදල් හා ක්‍රම සම්පාදන අමාත්‍යාංශය
(අ) 2007 දී විදේශීය ආයෝජකයින් වෙත නිකුත් කරන ලද රුපියල් වටිනාකමින් යුතු රුපියල් දාම ලක්ෂ 37,127 ක භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර ඇතුළත් නොවේ.

බැඳුම්කර සඳහා විදේශ ආයෝජන ලැබීම්, ජාත්‍යන්තර ස්වෛරීත්ව බැඳුම්කර, අනෙකුත් ණය (සහනදායී ණය ද ඇතුළත්ව) සහ විදේශීය ප්‍රදානයන් එම මූලාශ්‍ර වේ.

2007 දී රුපියල් බිලියන 277 ක් වූ සමස්ත අයවැය හිඟය මූල්‍යනය කිරීම සඳහා දේශීය මූලාශ්‍ර වලින් ලබාගත් සම්පත් ප්‍රමාණය, විදේශීය මූලාශ්‍ර වලින් ලබාගත් සම්පත් ප්‍රමාණයට වඩා අඩු විය. 2007 දී ශුද්ධ දේශීය ණයගැනීම් ප්‍රමාණය මූලික අයවැය ඇස්තමේන්තුව වූ රුපියල් බිලියන 156.2 මෙන්ම 2006 දී වාර්තා වූ රුපියල් බිලියන 164 හා සසඳන කල රුපියල් බිලියන 128 ක් දක්වා අඩු විය. ශුද්ධ විදේශීය මූල්‍යනය, 2007 සඳහා මූලික ඇස්තමේන්තුව වූ රුපියල් බිලියන 142 හා සසඳන කල, රුපියල් බිලියන 131 ක් විය. මෙය ජාත්‍යන්තර බැඳුම්කර නිකුතුව මගින් ලද රුපියල් බිලියන 56 ක්ද, රුපියල් වටිනාකමින් නිකුත්කරන ලද භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර සඳහා විදේශීය ආයෝජකයන්ගෙන් ලද රුපියල් බිලියන 37 ක්ද, අනෙකුත් විදේශීය ණය මගින් ලද රුපියල් බිලියන 7.4 ක්ද සහ රුපියල් බිලියන 30ක් වූ විදේශීය ප්‍රදානයන්ගෙන් ද සමන්විත විය. ද.දේ.නි. ප්‍රතිශතයක් ලෙස ශුද්ධ විදේශීය මූල්‍යනය 2006 දී සියයට 2.5 සිට සියයට 3.7 දක්වා වැඩි වූ අතර, ශුද්ධ දේශීය මූල්‍යනය පසුගිය වසරේදී සියයට 5.6 සිට සියයට 3.6 දක්වා අඩු විය. මීට අමතරව, 2007 අවසානය වන විට රුපියල් බිලියන 17.4 ක් ගෙවීමට ඉතිරිව පැවතිනි. මේ අතර, ණය මත යැපීම් අනුපාතය (රජයේ මුළු වියදමට සාපේක්ෂව මුළු ශුද්ධ ණයගැනීම්) 2006 දී සියයට 28.8 සිට 2007 දී සියයට 29.2 දක්වා සුළු වශයෙන් වැඩි විය.

අයවැය හිඟයෙන් දේශීය මූලාශ්‍ර මගින් මූල්‍යනය කරන ලද ප්‍රමාණය 2006 දී සියයට 69 සිට 2007 දී

සියයට 47 දක්වා අඩුවිය. සම්පූර්ණ ශුද්ධ දේශීය මූල්‍යන ප්‍රමාණයෙන් සියයට 87.1 ක් (රුපියල් බිලියන 112) ක් බැංකු නොවන අංශයෙන් ලබා ගැනුනි. එය 2006 පැවති රුපියල් බිලියන 84 ක ප්‍රමාණය සමඟ සසඳන විට 2007 දී එය රුපියල් බිලියන 28 කින් වැඩිවිය. පසුගිය වසර වලදී මෙන්ම බැංකු නොවන අංශයෙන් ණයගැනීම් වල ප්‍රධානතම මූලාශ්‍රය වූයේ සේවක අර්ථ සාධක අරමුදලයි.

2006 වර්ෂය හා සසඳන විට, බැංකු ක්‍රමයෙන් ලබාගත් ණය ප්‍රමාණය 2007 දී සැලකිය යුතු ලෙස අඩු විය. බැංකු ක්‍රමයෙන් ණයගැනීම් 2006 දී වූ රුපියල් බිලියන 80 සිට අඩුවීමක් පෙන්නුම් කරමින් 2007 දී රුපියල් බිලියන 15.8 ක් වූ අතර, 2007 අයවැයෙන් අපේක්ෂා කළ බැංකු ක්‍රමය තුළින් ණය ලබාගැනීම් ප්‍රමාණය රුපියල් බිලියන 16.7 ක් විය. ජාත්‍යන්තර බැඳුම්කර නිකුතුවෙන් මුදල් ලබාගැනීමත් සමඟම ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව සතුව පැවති, රජය විසින් යටිතල පහසුකම් මූල්‍යනය සඳහා නිකුත් කළ භාණ්ඩාගාර බිල්පත් ප්‍රමාණයක් විශ්‍රාම ගැන්වීම සඳහා ඉන් කොටසක් ප්‍රයෝජනයට ගන්නා ලදී. ඒ හේතුවෙන්, වර්ෂයේ මුළු කාර්තු තුනේදී බැංකු ක්‍රමයෙන් ණය ලබාගැනීමේදී පෙන්නුම් කළ වැඩිවන උපනතිය අවසන් කාර්තුවේදී අඩුවිය. 2007 දී බැංකු ක්‍රමයෙන් ලබාගත් මුළු ණය ප්‍රමාණය, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවට ආපසු ගෙවූ රුපියල් බිලියන 13 ක සහ වාණිජ බැංකු වලින් ලබාගත් රුපියල් බිලියන 29 ක ප්‍රතිඵලයක් විය. 2007 දී බැංකු ක්‍රමයෙන් ලබාගත් ණය ප්‍රමාණය, ශුද්ධ දේශීය ණය ගැනීම් වලින් සියයට 12.3 ක් පමණක් වූ අතර එය 2006 දී සියයට 48.8 ක් විය.

2007 දී, දේශීය රුපියල් වටිනාකමින් යුතු ණය උපකරණයන්ගෙන් ලබාගත් ණය ප්‍රමාණය ශුද්ධ දේශීය ණය ගැනීම් වලින් සියයට 78.5 ක් විය. එය, 2006 දී වූ රුපියල් බිලියන 93.9 සිට රුපියල් බිලියන 100.2 දක්වා

වැඩිවීමක් පෙන්නුම් කෙරිණි. ණය උපකරණයන්ගෙන් ලබාගත් ශුද්ධ ණය ප්‍රමාණය භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර (රුපියල් බිලියන 52.8), භාණ්ඩාගාර බිල්පත් (රුපියල් බිලියන 37) සහ රුපියල් ණය (රුපියල් බිලියන 10.3) වලින් සමන්විත විය. මෙම භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර වටිනාකමට විදේශීය ආයෝජකයින්ගෙන් ලැබුණු රුපියල් බිලියන 37 ක ප්‍රමාණය (පොත් අගය අනුව) ඇතුළත් නොවේ.

පොලී අනුපාතික වැඩිවන වාතාවරණයක් තුළ කෙටිකාලීන ආයෝජන කෙරෙහි ආයෝජකයන්ගේ ඇති කැමැත්ත පිළිබිඹු කරමින් දේශීය ණය වෙළෙඳපොළේ දේශීය රුපියල් වටිනාකමින් යුතු කෙටි කාලීන පරිනත කාලයක් සහිත ණය උපකරණ වෙත වැඩි නැඹුරුවක් පැවැතුණි. ඉහළ උද්ධමනය සහ ඉහළ උද්ධමන අපේක්ෂාවන් හේතුවෙන් පොලී අනුපාතික ඉහළයාම මෙලෙස කෙටි පරිණත කාලයකින් යුතු ණය උපකරණ කෙරෙහි ආයෝජකයන් නැඹුරුවීමට ප්‍රධාන හේතුව විය. ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් ගනු ලැබූ දැඩි මූල්‍ය ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාමාර්ගයන් සහ රජයේ අධික ණය ගැනීමද, වෙළෙඳපොළ පොලී අනුපාතික ඉහළයාමට හේතු විය. 2007 ඔක්තෝබර් මාසයේදී ජාත්‍යන්තර බැඳුම්කර නිකුතුවෙන් පසුව වෙළෙඳපොළෙහි පොලී අනුපාතික මධ්‍යස්ථ අගයක පැවති නමුත් වසරෙහි අවසාන මාසයේදී නැවතත් පොලී අනුපාතික තරමක් දුරට වැඩිවිය.

දේශීය වෙළෙඳපොළේ පොලී අනුපාතික මත වන පීඩනය අඩුකිරීමට පිළියමක් ලෙස විදේශ ව්‍යවහාර මුදලින් ලබාගන්නා දේශීය ණය ගැනීම් 2007 දී ද අඛණ්ඩව සිදුවිය. ශ්‍රී ලංකා සංවර්ධන බැඳුම්කර මගින් රුපියල් බිලියන 23.5 (එ.ජ.ඩොලර් දශ ලක්ෂ 215.3) ක ණය ලබාගත් අතර අක්වෙරළ බැංකු ඒකක වෙත රුපියල් බිලියන 2.2 (එ.ජ.ඩොලර් දශ ලක්ෂ 20.8) ක ණය ආපසු ගෙවනු ලැබුණි. තවද, අක්වෙරළ බැංකු ඒකක වලින් ලබාගත් සමහර ණය වලට අදාළ නැවත ගෙවීම් කාලය 2007 දී දීර්ඝකරන ලදී. මීට අමතරව, ඉන්දියාවේ ICICI බැංකුව හරහා ජාතික ඉතිරිකිරීමේ බැංකුව (ජා.ඉ.බැ.) වෙතින් ලබාගත් රුපියල් බිලියන 5.4 (එ.ජ.ඩොලර් දශ ලක්ෂ 50) ද ඇතුළත්ව ජා.ඉ.බැ.න් විදේශ ව්‍යවහාර මුදලින් ලබාගත් රුපියල් බිලියන 6 (එ.ජ.ඩොලර් දශ ලක්ෂ 55) ක ණය ද විදේශීය මුදල් වලින් ලබාගත් ණයවල ඇතුළත් විය. මෙසේ ලබාගත් ණය මුදල් වලින් කොටසක් ඉහළ පොලී අනුපාතික යටතේ විදේශ ව්‍යවහාර මුදලින් ලබාගත් ණය ආපසු ගෙවීම සඳහා යොදාගනු ලැබිණි. මෙම

ණයගැනීම්වල සාමාන්‍ය පරිනත කාලය වසර 2.8 ක් පමණ වන නිසා, එකවර මෙම ණය සියල්ල ආපසු ගෙවීමට සිදුවීම වැළැක්වීම සඳහා ඒවායේ කල් පිරීමේ කාලය දීර්ඝ කිරීම අවශ්‍ය වේ.

2007 දී, අයවැය හිඟය මූල්‍යයනය සඳහා රජය වාර්තාගත ඉහළ විදේශ සම්පත් ප්‍රමාණයක් ලබාගැනීමට සමත් විය. පසුගිය වසරේදී ලද එ.ජ.ඩොලර් දශ ලක්ෂ 1,219 (රුපියල් බිලියන 127.7) ට සාපේක්ෂව 2007 දී විදේශීය මූල්‍ය වලින් ලබාගන්නා ලද දළ ණය ප්‍රමාණය එ.ජ.ඩොලර් දශ ලක්ෂ 2,036 ක් (රුපියල් බිලියන 224) ක් විය. මෙයින් සියයට 32 ක් සහනදායී කොන්දේසි මත වූ අතර ඉතිරිය සහනදායී නොවන පදනම මත විය. මුළු විදේශීය ණය වලින් සියයට 38 ක් පමණ (එ.ජ.ඩොලර් දශ ලක්ෂ 785) ක් ද්විපාර්ශ්වික සහ බහුපාර්ශ්වික සංවර්ධන ආයතනයන්ගෙන් ව්‍යාපෘති ණය වශයෙන් ලැබුණි. ජපානය, ආසියානු සංවර්ධන බැංකුව (ADB) සහ ජාත්‍යන්තර සංවර්ධන සංගමය (IDA), ව්‍යාපෘති ණය ලබාදෙන ප්‍රධාන රටවල් හා ආයතනයන් විය. මේ අතර, චීනය නැගී එන සංවර්ධන හවුල්කරුවෙකු බවට පත්විය. වර්ෂය තුළදී, සහනදායී නොවන පදනම මත ලබාගත් ණය එ.ජ.ඩොලර් දශ ලක්ෂ 1,376 ක් දක්වා වැඩිවූ අතර, ප්‍රධාන වශයෙන් ජාත්‍යන්තර බැඳුම්කර නිකුතුවෙන් ලැබුණු මුදල් සහ විදේශිකයින් විසින් භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර වල කළ ආයෝජනයන් මෙයට ඇතුළත් වේ.

2007 දී ශුද්ධ විදේශීය ණය ගැනීම්ද විශාල ලෙස ඉහළ ගියේය. ආරක්ෂක කටයුතු සඳහා වන විලම්භිත ගෙවීම් රුපියල් බිලියන 10 ද ඇතුළත්ව, විදේශීය ණය ආපසු ගෙවීම් ප්‍රමාණය රුපියල් බිලියන 64 ක් වූ බැවින්, ශුද්ධ විදේශ ණය ගැනීම් ප්‍රමාණය 2006 දී රුපියල් බිලියන 67 ට සාපේක්ෂව රුපියල් දශ ලක්ෂ 131.4 ක් දක්වා වැඩි විය. 2007 වර්ෂය තුළදී රජය විසින් ගිවිස ගත් ඉදිරි වසරවලදී ලැබීමට නියමිත නව ආධාර ප්‍රමාණය සැලකිය යුතු ලෙස ඉහළ ගිය බැවින් විදේශ ආධාර භාවිතා කිරීමේ අනුපාතය පසුගිය වසරේදී වූ සියයට 22.5 සිට 2007 දී සියයට 21.2 දක්වා පහත වැටුණි. පවත්නා සහනදායී විදේශීය ණය උපයෝජනය අනාගතයේදී වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා තවදුරටත් උත්සාහ කළයුතු වේ.

සුනාමි ව්‍යසනයට පෙර මට්ටම හා සසඳන විට අයවැය කටයුතු සඳහා ලැබුණු විදේශීය ප්‍රදානයන් ප්‍රමාණය අඛණ්ඩව ඉහළ මට්ටමක පැවැතුණි. 2007 දී රුපියල් බිලියන 30.5 ක් වූ මුළු විදේශ ආධාර ප්‍රමාණය ප්‍රධාන වශයෙන් පසුගිය වසරේදී මෙන්ම ජපානය,

ජර්මනිය සහ ඇමෙරිකා එක්සත් ජනපදය වැනි ද්විපාර්ශ්වීය විදේශ ණය ලබාදෙන්නන් හා ජාත්‍යන්තර සංවර්ධන සංගමය (IDA) සහ ආසියානු සංවර්ධන බැංකුව (ADB) වැනි බහුපාර්ශ්වීය ණයලබා දෙන්නන් විසින් ලබාදෙන ලදී.

6.4 උප රාජ්‍ය ආයතන වල අයවැය කටයුතු

ශ්‍රී ලංකාවේ උප රාජ්‍ය ආයතන පද්ධතිය පළාත් සභා සහ පළාත් පාලන ආයතන වලින් සමන්විත වේ. ශ්‍රී ලංකා ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවට සිදුකරන ලද 13 වන සංශෝධනය යටතේ පළාත් සභා 9 ක් පිහිටුවා ඇති අතර, බලය බෙදාහැරීම තුළින් තීරණ ගැනීමේ ක්‍රියාවලිය විමධ්‍යගත කිරීම මෙමගින් අපේක්ෂා කෙරිණි. මෙම සංශෝධනය යටතේ, පවත්නා සම්පත් පළාත් සභා අතර බෙදාහැරීම නිර්දේශ කිරීමේ ප්‍රධාන කාර්ය භාරය සහිතව මුදල් කොමිසමක්ද ස්ථාපිත කර තිබේ. 2007 අවසානය වනවිට පළාත් පාලන ආයතන පද්ධතිය මහ නගර සභා 18 ක්, නගර සභා 42 ක් සහ පළාත් සභා 270 ක්ද වශයෙන් ඒකක 330 කින් සමන්විත විය.

උප රාජ්‍ය ආයතන වල කටයුතු ප්‍රධාන වශයෙන් මූල්‍ය දෙකකින් ලබාගන්නා සම්පත් මගින් අඛණ්ඩව සිදුකරගෙන යනු ලබයි. එනම්, පළාත් සභා විසින්ම එක්රැස්කරන ආදායම සහ එම ආදායම හා ඔවුන්ගේ වියදම අතර පරතරය පියවාගැනීම සඳහා මධ්‍යම රජයෙන් ලැබෙන පැවරුම් මගින් විය. ආදායම් රැස්කිරීම සඳහා ප්‍රමාණවත් බලයක් නොමැති විම, සාපේක්ෂ වශයෙන් පටු බදු පදනම, දුර්වල තොරතුරු පද්ධතිය සහ පරිපාලන හැකියාව සීමිතවීම යනාදිය නිසා මූලික සේවාවන් සැපයීමටත් ප්‍රමාණවත් ආදායමක් උපයාගැනීම අසීරු වී ඇත. මෙම ආදායම් වියදම් පරතරය හේතුවෙන්, මෙම ආයතන මධ්‍යම රජයේ මූල්‍ය පැවරුම් මත අධික ලෙස යැපෙන තත්ත්වයට පත් වී ඇත.

උප රාජ්‍ය ආයතන, ඒවායේ සේවාවන් අනෙකුත් ගැටලු රාශියක් ද මධ්‍යයේ කරගෙන යනු ලැබිණි. සාපේක්ෂ වශයෙන් අඩු ප්‍රාග්ධන පිරිවැය, විශාල සහ වැඩිවන සේවක වැටුප් හා වේතන, විවිධ අංශ සඳහා පුහුණු කාර්ය මණ්ඩලය හිඟකම, ශක්තිමත් නියාමන සහ අධීක්ෂණ පද්ධතියක් නොමැතිවීම හා ප්‍රමාණවත් නොවන මූල්‍ය හා මානව සම්පත් කළමනාකරණය ආදිය ඔවුන් මුහුණ දුන් අනෙකුත් ප්‍රධාන ගැටලු විය.

පසුගිය වසර වලදී මෙන්ම, පළාත් පාලන සහ පළාත් සභා අමාත්‍යාංශය, උප රාජ්‍ය ආයතන සමඟ

6.6 සංඛ්‍යා සටහන	පළාත් සභාවල අයවැය තත්ත්වය			
	රුපියල් දශ ලක්ෂ			
ශීර්ෂය	2004	2005	2006	2007 තාවකාලික
මුළු ආදායම	13,522	16,132	19,481	23,876
බදු ආදායම	11,544	13,818	16,586	21,473
බදු නොවන ආදායම	1,978	2,314	2,895	4,395
මුළු වියදම	56,964	73,009	94,470	122,414
වර්තන වියදම	46,308	59,132	76,428	101,149
එයින් වැටුප් හා වේතන	36,079	46,479	60,497	82,111
ප්‍රාග්ධන වියදම	10,656	13,877	18,042	21,265
මධ්‍යම රජයේ පැවරුම්	45,848	59,696	79,029	88,317
සාමූහික ප්‍රදාන	35,892	47,107	62,342	70,742
උපමාන පාදක ප්‍රදාන	803	817	790	1,208
අනුරූපිත ප්‍රදාන	311	273	221	205
පළාත් විශේෂිත සංවර්ධන ප්‍රදාන	3,854	5,561	7,345	6,995
විශේෂ යෝජනා ක්‍රම සඳහා විදේශීය ප්‍රදාන	4,988	5,937	8,331	9,167

මූලාශ්‍රය: පළාත් සභා සහ පළාත් පාලන අමාත්‍යාංශය
ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

සමීප සම්බන්ධතාවයක් පවත්වාගෙන යන ලදී. මෙම අමාත්‍යාංශය, මධ්‍යම රජය සමඟ උප රාජ්‍ය ආයතන නියෝජනය කරනු ලබන රජයේ නියෝජිතයා ලෙස කටයුතු කරයි. එමෙන්ම, උප රාජ්‍ය ආයතනවල මූල්‍ය හැකියාව සහතික කිරීම සඳහා අඛණ්ඩව අයවැය අරමුදල් සපයමින් පළාත් යහපාලනය ශක්තිමත් කිරීම සඳහා මාර්ගෝපදේශ සහ ආධාර සපයනු ලැබූ අතර, උප රාජ්‍ය ආයතන වල සංවර්ධන කටයුතු සම්බන්ධීකරණය සහ වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා සම්මන්ත්‍රණ සහ වැඩමුළු සංවිධානය කරන ලදී.

වර්ෂය තුළදී, මුදල් කොමිසම, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේද සහයෝගය ඇතිව තුලිත ප්‍රාදේශීය සංවර්ධනයක් ඇති කරලීම සඳහා පළාත් සභා වල කටයුතු දිරිමත් කරනු ලැබීය. ඒ අනුව, පළාත් සභා සමඟ සාකච්ඡා මාලාවක්ම පවත්වනු ලැබිණි. මෙම උත්සාහයන්ගේ ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන්, සෑම පළාතකම ප්‍රාදේශීය ආර්ථිකය ශක්තිමත් කිරීම සඳහාම වූ ප්‍රධාන ව්‍යාපෘති දෙකක් සඳහා 2008 අයවැය මගින් මුදල් වෙන් කරදීමට මුදල් කොමිසමට හැකි විය (විශේෂ සටහන 06). ප්‍රාදේශීය ආර්ථික අසමානතාවයන් ක්‍රමයෙන් අඩු කිරීම වැනි අපේක්ෂිත ප්‍රතිඵල ලබාගැනීම සඳහා මුදල් කොමිසම විසින් මෙම කටයුතු අනෙකුත් ආයතනවල සහයෝග යද ඇතිව අඛණ්ඩව ක්‍රියාත්මක කළ යුතුය.

පළාත් සභාවල ක්‍රියාකාරිත්වය

2007 දී පළාත් සභාවල සමස්ත අයවැය කටයුතු වර්ධනය විය. ප්‍රධාන වශයෙන් පිරිවැටුම් බදු සහ මුද්දර බදු ආදායම ඉහළයාම නිසා පසුගිය වසරට සාපේක්ෂව

6
රාජ්‍ය මූල්‍ය ප්‍රතිපත්තිය සහ රාජ්‍ය මූල්‍ය කටයුතු

පළාත් සභාවල ආදායම සියයට 33 කින් ඉහළ ගියේය. සිගරට් සහ දුම්කොළ සඳහා අදාළ පිරිවැටුම් බදු අනුපාතය සියයට 1 සිට සියයට 5 දක්වා වැඩිකිරීමට රජය විසින් පළාත් සභා වලට අවසර දීම හේතුවෙන් පිරිවැටුම් බදු මගින් උපයන ලද ආදායම සැලකිය යුතු ලෙස වැඩිවිය. මුළු ආදායමින් සියයට 87 ක් පමණ ඉහත මූලාශ්‍ර දෙක මගින් උපයා ගන්නා ලදී. බස්නාහිර පළාත් සභාව තුළ වාණිජ හා කාර්මික කටයුතු විශාල වශයෙන් සංකේන්ද්‍රණය වීම සහ අධික ජනගහනයක් වාසය කිරීම නිසා, මෙම පළාත් සභාව 2007 දී ද ආදායම් රැස්කරන ප්‍රධාන පළාත් සභාව ලෙස අඛණ්ඩව ක්‍රියාත්මක විය. බස්නාහිර පළාත් සභාවේ ආදායම, සියළු පළාත් සභාවල මුළු ආදායමින් සියයට 66 ක් පමණ වූ අතර, මධ්‍යම, දකුණු සහ වයඹ පළාත් සභා අනෙකුත් ඉහළ ආදායම් රැස්කළ පළාත් සභා වේ.

පසුගිය වර්ෂවලට සාපේක්ෂව 2007 දී පළාත් සභාවල වර්තන වියදම සියයට 21 කින් ඉහළ ගියේය. වර්තන වියදම, පුද්ගල වැටුප් සහ වේතන (සියයට 80) සහ අනිකුත් වියදම් (සියයට 20) වලින් සමන්විත විය. අධ්‍යාපනය සහ සෞඛ්‍ය යන අංශ සඳහා පළාත් සභාවල පුද්ගල පඩිනම් වලින් වැඩි ප්‍රතිශතයක් වැයවූ අතර, ඉතිරිය භාණ්ඩ හා සේවා හා සම්බන්ධ වැටුප් නොවන වියදම් වලින් සමන්විත විය.

2007 දී පළාත් සභාවල ආයෝජන වියදම ඉහළ ගියේය. එම ආයෝජන වියදම ප්‍රධාන වශයෙන් පළාත් විශේෂිත සංවර්ධන ව්‍යාපෘති සහ විදේශ අරමුදල් මගින් කෙරෙන විශේෂ ව්‍යාපෘති සඳහා විය.

2007 දී පළාත් සභා සඳහා මධ්‍යම රජය විසින් කරන ලද පැවරුම් ප්‍රමාණය රුපියල් බිලියන 83 ක් විය. මෙම පැවරුම් වර්තන වියදම් අවශ්‍යතාවයන් සඳහා වන අරමුදල් වලට සාමූහික ප්‍රදාන, අභිමත වියදම් අවශ්‍යතාවයන් සඳහා වන අරමුදල් වලට අනුරූපිත ප්‍රදාන, පළාත් සභාවල ආදායම් රැස්කිරීම සඳහා වන දිරිදීමනාවක් ලෙස උපමාන පාදක ප්‍රදාන සහ පළාත් විශේෂිත සංවර්ධන ව්‍යාපෘති අඛණ්ඩව කරගෙනයාම සඳහා වූ විශේෂිත සංවර්ධන ප්‍රදාන වලින්ද සමන්විත විය. මීට අමතරව, පළාත් සභාවල විශේෂ ව්‍යාපෘති සඳහා ලැබුණු විදේශ ආධාර ප්‍රමාණය රුපියල් බිලියන 9 ක් වූ අතර, රුපියල් බිලියන 2.7 ක පැවරුම් සෞඛ්‍ය සහ අධ්‍යාපන අංශයන්හි සංවර්ධන ව්‍යාපෘති සඳහා විය.

පළාත් සහ ප්‍රාදේශීය මට්ටමේ ජනතාවගේ අවශ්‍යතා සපුරාලීම මගින් ප්‍රාදේශීය සංවර්ධනය ඉහළ නැංවීමට රජය, රාජ්‍ය මූල්‍ය විමධ්‍යගත කිරීම තුළින් ගන්නා ලද උත්සාහය අපේක්ෂිත ප්‍රතිඵල අත්කරගෙන නොමැති බව පෙනේ. මූලික

අධ්‍යාපනය, සෞඛ්‍ය සේවා යන මාර්ග පහසුකම් සැපයීම සම්බන්ධයෙන් මධ්‍යම රජය මගින් සපයනු ලබන බොහොමයක් සේවා සැලකිය යුතු ප්‍රමාණයක් පළාත් සභා මගින් ද සිදු කරනු ලබයි. මීට හේතුව වී ඇත්තේ රජය අඛණ්ඩව තීරණ ගනු ලබන අතර පළාත් සභා ඒවා ක්‍රියාත්මක කිරීමේ නියෝජිතයින් ලෙස එම තීරණ ක්‍රියාවට නැංවීමයි. මෙය සපයනු ලබන සේවාවන්ගේ ගුණාත්මකභාවය කෙරෙහි දැඩි ලෙස බලපාන අතර මෙම සේවාවන්හි කාර්යක්ෂමතාවය ද හීන කරනු ලබයි. එමෙන්ම, ඒවායේ සංවර්ධන කටයුතු වලදී මධ්‍යම රජයේ මූල්‍ය පැවරුම් වල සීමාකම් ද පළාත් සභාවල මන්දගාමී ප්‍රගතියට හේතු වී ඇත. එබැවින් මධ්‍යම රජයෙන් ලැබෙන අරමුදල් මත යැපීම වැඩි කිරීම වෙනුවට පළාතේ ජනතාවට වැඩි ප්‍රතිලාභ අත්කර ගැනීම සඳහා ඔවුන්ගේම සම්පත් උපයෝජනය කිරීම ඉහළ නැංවීම සඳහා නිරතුරු උත්සාහයන් ගත යුතු ය.

පළාත් පාලන ආයතනවල ක්‍රියාකාරිත්වය

පළාත් පාලන ආයතන මූලාශ්‍ර කිහිපයකින් ලබාගත් ආදායම් මගින් තම වියදම් මූල්‍යනය කරන ලද අතර, ඔවුන්ගේ එළදායි ක්‍රියාකාරිත්වය කෙරෙහි අවහිරතා රාශියක් බලපාන ලදී. පළාත් පාලන ආයතනවල ආදායම් මූලාශ්‍ර, වරිපතම් බදු, අනෙකුත් ආදායම්, පවරාදෙනු ලැබූ ආදායම් (මුද්දර බදු සහ උසාවි දඩ) සහ රජයේ පැවරුම් ආදියෙන් සමන්විත වේ. 13 වන ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා සංශෝධනයට අනුව, ප්‍රධාන විමධ්‍යගත ආදායම් මූලාශ්‍ර දෙක වන මුද්දර බදු සහ උසාවි බදු රැස්කිරීමේදී පළාත් පාලන ආයතන පළාත්සභාවල නියෝජිතයින් ලෙස කටයුතු කළේය. මේ අතර, පළාත් පාලන ආයතන වල වියදම්, වැටුප් හා වේතන, අනෙකුත් වර්තන වියදම් හා ප්‍රාග්ධන වියදම් වලින් සමන්විත වේ. දුර්වල මූල්‍ය පද්ධතිය සහ මානව සම්පත් කළමනාකරණය, දක්ෂ කාර්මික නිලධාරීන්ගේ හිඟකම, නියාමන සහ මෙහෙයුම් ක්‍රමයේ පවතින දුර්වලතා, ආදායම් රැස්කිරීම් අඩුබව සහ නීති හා බලතල වල අඩුපාඩු යනාදිය පළාත් පාලන ආයතනවල කටයුතු කාර්යක්ෂමව සිදුකිරීම සඳහා වන ප්‍රධාන බාධාවන් ලෙස අඛණ්ඩව පැවැතුණි.

6.5 තෝරාගත් රාජ්‍ය ව්‍යවසායන්හි මූල්‍ය ක්‍රියාකාරිත්වය

ලං.බ.නී.සං. සහ ලං.වි.ම., රාජ්‍ය මූල්‍ය කටයුතු මත සැලකිය යුතු පීඩනයක් ඇති කළ හැකි රාජ්‍ය ආයතන දෙක විය. වර්ෂය තුළදී, ලං.බ.නී.සං. වේ මූල්‍ය තත්ත්වය වර්ධනය වූ අතර හේතූන් ගණනාවක් නිසා ලං.වි.ම.යේ මූල්‍ය තත්ත්වය අඛණ්ඩව දුර්වල විය.

2007 දී ලං.බ.නී.සං. වේ මූල්‍ය තත්ත්වය වර්ධනය විය. සහනදායී මිලකට ලං.බ.නී.සං. විසින් ලං.වි.ම.ට ඩීසල් හා දැව් තෙල් සැපයුමද ප්‍රධාන වශයෙන් ජාත්‍යන්තර වෙළෙඳපොළහි මිල අනුව, ඛනිජ තෙල් මිල ගැලපීම, සහ මූල්‍ය කළමනාකරණය සහ අභ්‍යන්තර පරිපාලනයන්ගේ ප්‍රගතිය හේතුවෙන් මෙම වර්ධනය ළඟාකරගන්නා ලදී. (විශේෂ සටහන 14) මීට අමතරව, අහිතකර ලෙස තෙල් මිල වෙනස්වීම්වලට එරෙහිව ඉදිරි රැකුම් ගිවිසුම් මත තෙල් මිලදී ගැනීමේ ක්‍රමයකට එළඹීම ද ලං.බ.නී.සං.වේ මූල්‍ය තත්ත්වයට ධනාත්මක බලපෑමක් ඇති කරනු ලැබිණි. මෙම වර්ධනයන් සමඟ ඉන්ධන සහායාධාර හරහා රජයේ අයවැය මත ලං.බ.නී.සං.වේ කටයුතු මගින් ඇතිවන බලපෑම ක්‍රමයෙන් අඩු විය. කෙසේ නමුත්, ලං.බ.නී.සං.ට තම ආනයන බිල්පත් පියවීම සඳහා බැංකු පද්ධතිය තුළින් විදේශ විනිමය මිලදී ගැනීමට සිදුවූ නිසා 2007 දී බැංකු අංශය සඳහා වූ ණය ප්‍රමාණය ඉහළ ගියේය. මේ අතර, 2008 ජනවාරි මාසයේ සිට ලං.බ.නී.සං.ට ඉරානයෙන් ඛනිජ තෙල් මිලදී ගැනීමට එ.ජ.ඩොලර් දශ ලක්ෂ 700 ක සැපයුම්කරුවන්ගේ ණයක් ලැබිණි. මෙය ලං.බ.නී.සං.ට එහි මූල්‍ය තත්ත්වය තවදුරටත් වැඩිදියුණු කරගැනීම සඳහා උපකාරී වනු ඇත.

2007 දී ද ලං.වි.ම.යේ මූල්‍ය තත්ත්වය අඛණ්ඩව පහත වැටුණි. ලං.බ.නී.සං. වෙන් ඩීසල් සහ දැව්තෙල් සහනදායී මිලකට ලැබුණද, ඉහළ ඉන්ධන පිරිවැය, විදුලිබල අංශයෙහි සැලසුම්කරණ ලද ප්‍රතිසංස්කරණයන් ක්‍රියාත්මක කිරීම ප්‍රමාද වීම, නාමයශීලී නොවන මිල ප්‍රතිපත්තිය, යෝජනා අඩු වියදම් මහා පරිමාණ විදුලිබල ව්‍යාපෘති ක්‍රියාත්මක කිරීමේ ප්‍රමාදයන් සහ ඉහළ පද්ධති පාඩුව අවම කරගැනීම සඳහා පිළියම් යෙදීමේ ප්‍රමාදයන් ලං.වි.ම.යේ දුර්වල මූල්‍ය තත්ත්වයට හේතු විය. 2007 දී රජය ලං.වි.ම.යේ විදේශ ණය අඛණ්ඩව සේවාකරණය කරන ලදී. එසේ වුවද 2007 දී එහි බැංකු

පද්ධතියට ඇති වගකීම් අඩුවිය. 2008 මාර්තු මාසයේ සිට විදුලිබල ගාස්තු සංශෝධනය ක්‍රියාත්මක කිරීමත් සමඟ, ලං.වි.ම.යේ මූල්‍ය තත්ත්වය යහපත් වනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ.

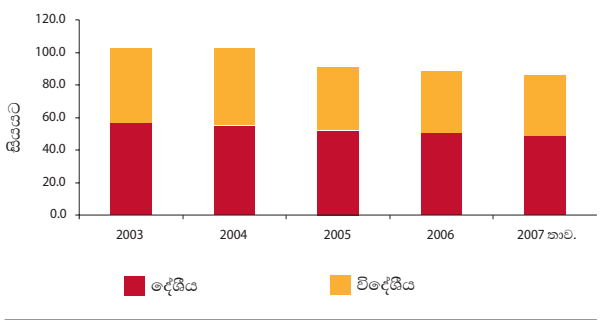
6.6 රාජ්‍ය අංශයේ ණය සහ ණය සේවාකරණ ගෙවීම්

රාජ්‍ය ණය

නොපියවූ සමස්ත රාජ්‍ය ණය ප්‍රමාණය 2007 අවසානයේදී රුපියල් බිලියන 3,070 දක්වා සියයට 18 කින් වැඩිවිය. කෙසේ නමුත්, ද.දේ.නී.යේ ප්‍රතිශතයක් ලෙස එය සියයට 85.8 දක්වා අඛණ්ඩව සිටින

6.7 සංඛ්‍යා සටහන	රාජ්‍ය අංශයේ නොපියවූ ණය (වර්ෂය අවසානයට)			
	රුපියල් දශ ලක්ෂ නාවකාලික			
ශීර්ෂය	2004	2005	2006	2007
1. මධ්‍යම රජයේ ණය	2,139,526	2,222,341	2,607,723	3,070,069
දේශීය ණය ^(අ)	1,143,389	1,265,721	1,479,230	1,715,198
පරිණත කාලය අනුව				
කෙටි කාලීන	269,784	262,153	313,218	363,199
මැදි හා දිගු කාලීන	873,605	1,003,568	1,166,012	1,351,999
ආයතන අනුව				
බැංකු ^(ආ)	272,981	298,411	395,470	414,688
බැංකු නොවන	870,408	967,310	1,083,660	1,300,409
විදේශීය ණය	996,138	956,620	1,128,493	1,354,871
ණය වර්ගය අනුව				
සහනදායී ණය	970,299	919,030	1,048,152	1,128,296
සහනදායී නොවන ණය	25,838	37,590	80,341	226,575
ව්‍යවහාර මුදල් අනුව				
වි.ගැ.හි.	420,459	401,615	465,679	508,241
එ.ජ. ඩොලර්	152,562	161,632	185,647	266,645
ජපාන යෙන්	310,311	286,673	317,220	338,621
යුරෝ	83,579	76,060	123,387	149,845
වෙනත්	29,227	30,640	36,560	91,520
සටහන: විනිමය අනුපාතයේ විචලනය	106,502	-100,751	108,579	70,961
2. මූල්‍ය නොවන රාජ්‍ය සංස්ථාවල ණය	41,171	31,377	44,980	59,604
ලංකා විදුලිබල මණ්ඩලය	12,529	9,841	10,329	7,318
ලංකා බණිජ තෙල් නීතිගත සංස්ථාව ^(ඇ)	23,326	15,823	28,553	48,499
සමුපකාර නොග වෙළෙඳ සංස්ථාව	1,400	983	754	475
අනෙකුත්	3,916	4,730	4,864	3,312
3. මුළු රාජ්‍ය අංශයේ ණය (1 + 2)	2,180,697	2,253,718	2,652,203	3,129,673

6.7 රාජ්‍ය සටහන නොපියවූ රාජ්‍ය ණය (ද.දේ.නී. හි ප්‍රතිශතයක් ලෙස)

මූලාශ්‍රය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

(අ) 1993 දී නිකුත් කරන ලද රුපියල් දශ ලක්ෂ 24,088 ක දිගුකාලීන බැඳුම්කර ඇතුළත්ය. එහෙත් 2003 නොවැම්බර් මස ස.නො.ස වෙනුවෙන් වාණිජ බැංකු වෙත නිකුත් කරන ලද රුපියල් දශ ලක්ෂ 4,397 ක් වූ හාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර රුපියල් වටිනාකමින් යුතු හා රුපියල් දශ ලක්ෂ 49,646 ක් ඇතුළත් නොවේ.

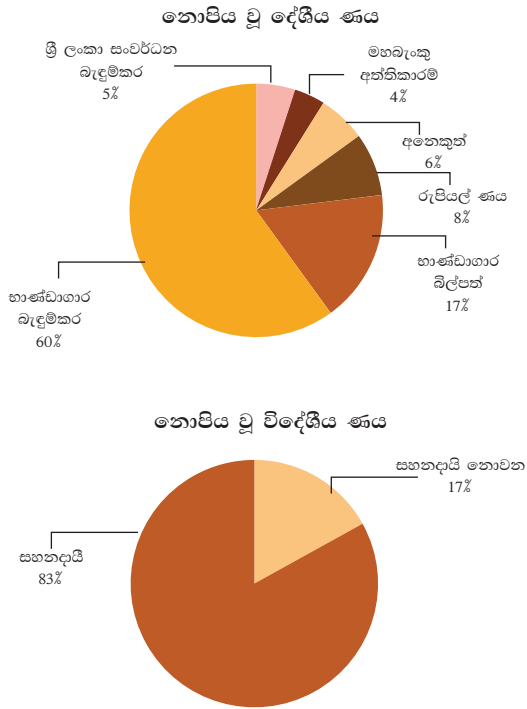
(ආ) අක් වෙරළ බැංකු ඒකකයන්ගෙන් (OBU's) ලබා ගත් නොපියවූ ණය 2004 අවසානයට රුපියල් දශ ලක්ෂ 31,596 ක්, 2005 අවසානයට රුපියල් දශ ලක්ෂ 71,859 ක් ද 2006 අවසානයට රුපියල් දශ ලක්ෂ 83,288 ක් ද සහ 2007 අවසානයට රුපියල් දශ ලක්ෂ 88,871 ක් ඇතුළත් ය.

(ඇ) 2005, 2006 සහ 2007 වසර වලදී නොපිය වූ ණය වලට ඉන්දියානු ණය ක්‍රමය යටතේ ලබාගත් පිළිවෙලින් රුපියල් දශ ලක්ෂ 14,705 (එ.ජ. ඩොලර් දශ ලක්ෂ 144), රුපියල් දශ ලක්ෂ 12,925 (එ.ජ. ඩොලර් දශ ලක්ෂ 120) සහ රුපියල් දශ ලක්ෂ 10,437 (එ.ජ. ඩොලර් දශ ලක්ෂ 96) ඇතුළත්ය.

6 රාජ්‍ය මූල්‍ය ප්‍රතිපත්තිය සහ රාජ්‍ය මූල්‍ය කටයුතු

6.8 රුප සටහන

නොපිය වූ රාජ්‍ය ණය සංයුතිය - 2007

වසරටත් අඩුවිය. මෙය මූලික වශයෙන් වසර අවසානය වන විට ප්‍රධාන විදේශ මුදල් වර්ගවලට සාපේක්ෂව රුපියලේ අගය ස්ථාවරව පැවැතීම සහ ණය ප්‍රමාණයෙහි නාමික වර්ධනයට වඩා ද.දේ.නී. යෙහි නාමික වර්ධනය ඉහළයාම නිසා ඇති වූවකි. 2007 දී ද.දේ.නී.යේ ප්‍රතිශතයක් වශයෙන් දේශීය හා විදේශීය ණය පිළිවෙලින් සියයට 47.9 ක් හා සියයට 37.9 ක් විය.

2007 දී රජයේ නොපියවූ සමස්ත ණය ප්‍රමාණය රුපියල් බිලියන 462 කින් වැඩිවිය. මෙයින් දේශීය ණය ඉහළයාම රුපියල් බිලියන 236 ක් වූ අතර, විදේශීය ණය ප්‍රමාණයේ ඉහළයාම රුපියල් බිලියන 226 ක් විය. දේශීය ණය ඉහළයාමට ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු වූයේ දේශීය ණය ගැනීම් ඉහළයාම හා ණය උපකරණ වට්ටම් පදනමක් යටතේ නිකුත් කිරීමයි. විදේශීය ණය ප්‍රමාණය ඉහළයාමට හේතුවූයේ විදේශීය ණයගැනීම් ඉහළයාම හා ප්‍රධාන විදේශීය මුදල් වලට සාපේක්ෂව රුපියල අවප්‍රමාණය වීමයි. කෙසේ නමුත්, 2007 දී විනිමය අනුපාතය වෙනස්වීමේ බලපෑම වූ රුපියල් බිලියන 71, පෙර වසරේ පැවැති අගය වන රුපියල් බිලියන 109 ට සාපේක්ෂව අඩු විය. එයට හේතු වූයේ ප්‍රධාන මුදල් වර්ගවලට සාපේක්ෂව රුපියලේ අගය

අවප්‍රමාණය වීම, පෙර වර්ෂයට වඩා අඩු වේගයකින් සිදුවීමයි.

මුළු දේශීය ණය ප්‍රමාණය තුළ පවතින මැදි හා දිගුකාලීන ණය ප්‍රමාණයේ දායකත්වය 2007 දී සියයට 78.8 ක් විය. මැදි හා දිගුකාලීන ණය ප්‍රමාණය සමස්ත ණය ප්‍රමාණයෙන් සියයට 77.4 ක් විය. සමස්ත නොපියවූ රජයේ ණය ප්‍රමාණයෙන් සියයට 59 ක් වූ භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර තවදුරටත් ප්‍රධාන දේශීය ණය උපකරණය වශයෙන් පැවැතුණි. මැදි හා දිගුකාලීන ණය ප්‍රමාණය තුළ රුපියල් ණයෙහි දායකත්වය සියයට 9.7 දක්වා තවදුරටත් අඩුවිය. 2007 දී ශ්‍රී ලංකා සංවර්ධන බැඳුම්කර නිකුත් කළ බැවින් මැදි හා දිගුකාලීන ණය ප්‍රමාණය තුළ එම බැඳුම්කරවල දායකත්වය සියයට 6.4 දක්වා වැඩි විය. එසේම, අනෙකුත් කෙටිකාලීන ණය වලට සාපේක්ෂව භාණ්ඩාගාර බිල්පත් මත වූ රැඳියාව ඉහළයෑම හේතුවෙන් කෙටිකාලීන ණය ප්‍රමාණය තුළ එහි දායකත්වය සියයට 84 ක් දක්වා ඉහළ ගියේය.

2007 දී නොපියවූ සමස්ත රාජ්‍ය ණයෙහි බැංකු අංශයේ වගකීම් ප්‍රමාණය සාපේක්ෂව අඩු අනුපාතයකින් වර්ධනය විය. 2006 දී පැවැති රුපියල් බිලියන 97 ක වැඩිවීමට සාපේක්ෂව 2007 දී වැඩිවීම රුපියල් බිලියන 19 ක් පමණක් විය. සමස්ත නොපියවූ දේශීය ණය ප්‍රමාණය තුළ පැවැති බැංකු අංශයේ වගකීම් ප්‍රමාණය පෙර වසරේ පැවැති සියයට 26.7 සිට මෙම වසරේදී සියයට 24.2 ක් දක්වා අඩු විය. නොපියවූ රජයේ ණය ප්‍රමාණය තුළ මහ බැංකුවට අයත් ප්‍රමාණය රුපියල් බිලියන 13 කින් අඩුවූ අතර, වාණිජ බැංකුවලට අයත් ණය ප්‍රමාණය රුපියල් බිලියන 32 කින් වැඩිවිය.

බැංකු නොවන අංශයේ නොපියවූ රාජ්‍ය ණය ප්‍රමාණය රුපියල් බිලියන 1,300 දක්වා රුපියල් බිලියන 217 කින් වැඩිවිය. සේවක අර්ථසාධක අරමුදල හා ජාතික ඉතිරිකිරීමේ බැංකුව, මීට අයත් ප්‍රධාන ආයෝජකයන් වූ අතර බැංකු නොවන අංශයේ නොපියවූ සමස්ත දේශීය ණය ප්‍රමාණයෙන් පිළිවෙලින් සියයට 44 කට හා සියයට 15 කට දායක විය. විදේශීය මුදල් වලින් ලබාගත් නොපියවූ දේශීය ණය ප්‍රමාණය 2007 අවසානය වන විට රුපියල් බිලියන 180.3 (එ.ජ.ඩොලර් දශ ලක්ෂ 1,659) දක්වා වැඩිවිය. විදේශීය ව්‍යවහාර මුදල් වලින් ලබාගෙන තිබූ දේශීය ණය ප්‍රමාණය මුළු දේශීය ණය ප්‍රමාණයෙන් සියයට 10.3 දක්වා වැඩිවිය. 2006 දී එය සියයට 10.5 ක් විය.

රජයේ සමස්ත විදේශ ණය ප්‍රමාණය තුළ සහනදායී ණය ප්‍රමාණය 2006 දී පැවැති සියයට 93 ක සිට 2007 දී සියයට 83.3 ක් දක්වා අඩු විය. මෙම අඩුවීමට ප්‍රධාන

6 රාජ්‍ය මූල්‍ය ප්‍රතිපත්තිය සහ රාජ්‍ය මූල්‍ය කටයුතු

වශයෙන් හේතු වූයේ වාණිජමය විදේශීය ණය ගැනීම ඉහළ යාමයි. කෙසේ නමුත්, පහළ මැදි ආදායම් ලබන රටක් ලෙස ශ්‍රී ලංකාවේ වත්මන් තත්ත්වය අනුව බලන විට මැදිකාලීනව සහනදායී ණය මුදල් ලබා ගැනීමට ඇති හැකියාව අඩුවිය හැකි තත්ත්වය සමග මෙම ප්‍රවණතාවය අනුකූල වේ. කෙසේ වෙතත්, ඇති වියහැකි අහිතකර බලපෑම් අවම කරගැනීම සඳහා සහනදායී නොවන ණය ලබාගැනීම කළමනාකරණය කළහැකි මට්ටමක පවත්වාගැනීම අවශ්‍ය වේ.

නොපියවූ විදේශීය ණය ප්‍රමාණය තුළ ව්‍යාපෘති ණය ප්‍රමාණය පෙර වසර වලදී මෙන්ම සියයට 80 ක් පමණ ඉහළ මට්ටමක පැවැති අතර, ඉතිරි ප්‍රමාණය ව්‍යාපෘති නොවන ණය වලින් සමන්විත විය. 2006 දී අදාළ අගයන් වූයේ පිළිවෙලින් සියයට 87 ක් හා සියයට 13 කි. මෙම වෙනසට ප්‍රධාන වශයෙන් හේතුවූයේ වාණිජමය ණය ලබාගැනීම ඉහළ යාමයි. ද්විපාර්ශ්වීය මූල්‍යයන්ගෙන් ලබාගත් නොපියවූ ණය ප්‍රමාණය මුළු විදේශීය ණය ප්‍රමාණයෙන් සියයට 43.8 ක් විය. ජපානය (සියයට 24.2), ජර්මනිය (සියයට 7.0), ඇමරිකා එක්සත් ජනපදය (සියයට 3.9) යන රටවල් ප්‍රධාන ද්විපාර්ශ්වීය සංවර්ධන කොටස්කරුවන් විය. සමස්ත විදේශීය ණයෙන් බහුපාර්ශ්වීය මූල්‍යයන්ගෙන් ලබාගත් නොපියවූ ණය ප්‍රමාණය සියයට 42.8 ක් දක්වා අඩුවිය. ආසියානු සංවර්ධන බැංකුව (සියයට 21.3), ජාත්‍යන්තර සංවර්ධන සංගමය (සියයට 19.3) යන ආයතන මෙම අංශයේ ප්‍රධාන සංවර්ධන කොටස්කරුවන් ලෙස අඛණ්ඩව කටයුතු කළේය.

නොපියවූ ණය ප්‍රමාණය ප්‍රධාන විදේශ මුදල් වර්ග හතරකින් සමන්විත විය. විශේෂ ගැණුම් හිමිකම් (SDR) වලින් යුත් ණය ප්‍රමාණය මුළු විදේශ ණය වලින් සියයට 37.5 ක් පමණ විය. එසේම ජපාන යෙන් (සියයට 25) එ.ජ. ඩොලර් (සියයට 19.7) සහ යුරෝ (සියයට 11) ඊළඟට වැදගත් වූ මුදල් වර්ග විය. අනිකුත් විදේශ මුදල් වලින් ඉතිරි ප්‍රමාණය (සියයට 6.8) සමන්විත විය.

ද.දේ.නි.යේ ප්‍රතිශතයක් ලෙස නොපියවූ ණය ප්‍රමාණය ක්‍රමිකව අඩුවීම දිරිගන්වන සුළු ප්‍රවණතාවයකි. කෙසේ වුවද, රාජ්‍ය මූල්‍ය කළමනාකරණ (වගකීම්) පනතේ දක්වා ඇති ආකාරයට වර්ෂ 2013 අවසානය වන විට ද.දේ.නි. යේ ප්‍රතිශතයක් ලෙස රාජ්‍ය ණය ප්‍රමාණය සියයට 60 දක්වා අඩුකර ගැනීමට දැඩි උත්සාහයක් දැරීමේ අවශ්‍යතාවයක් පවතී. එම නිසා, රාජ්‍ය මූල්‍ය තත්ත්වය තවදුරටත් ශක්තිමත් කිරීම සඳහා වර්තන වියදම, අයවැය හිඟය, ණය ලබාගැනීම්, නොපියවූ ණය හා පොළී ගෙවීම් අඩුකර ගැනීමේ කටයුතු තවදුරටත්

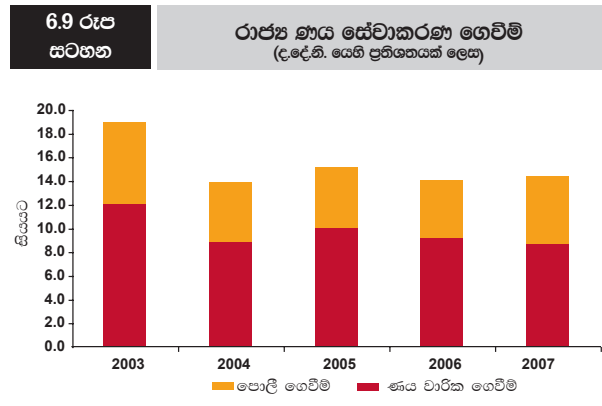
වැඩි දියුණු කළ යුතුව තිබේ. රජයේ ප්‍රතිපත්ති ප්‍රකාශන තුළින් දැනටමත් ප්‍රකාශයට පත්කර ඇති රාජ්‍ය මූල්‍ය ඒකාග්‍රතා මාවත මේ සඳහා වන නිවැරදි මාර්ගය වේ.

මූල්‍ය නොවන රාජ්‍ය සංස්ථාවල ණය

2007 දී මූල්‍ය නොවන රාජ්‍ය සංස්ථාවල බැංකු අංශයට පැවති නොපියවූ ණය ප්‍රමාණය සහ ණය යෝජනා ක්‍රමයන් (Credit Lines) යටතේ ලබාගෙන තිබූ විදේශීය වගකීම් ප්‍රමාණය ඇතුළත් මූල්‍ය නොවන සංස්ථාවල ණය ප්‍රමාණය පෙර වසරේදී වූ රුපියල් බිලියන 45 සිට 2007 අවසානය වනවිට රුපියල් බිලියන 60 දක්වා වැඩිවිය. බැංකු ක්‍රමය වෙත පැවති රාජ්‍ය සංස්ථාවල වගකීම් රුපියල් බිලියන 49.2 දක්වා රුපියල් බිලියන 17.6 කින් වැඩි විය. ප්‍රධාන රාජ්‍ය සංස්ථා දෙකක්, එනම් ලංකා විදුලිබල මණ්ඩලය සහ ලංකා ඛනිජ තෙල් නීතිගත සංස්ථාව යන රාජ්‍ය සංස්ථා 1, බැංකු අංශයට පැවති සමස්ත ණය ප්‍රමාණයෙන් සියයට 93.6 ක් නියෝජනය කළේය. ලං.බ.නී.සං.ව විසින් ඉන්දියානු ණය යෝජනා ක්‍රමය (Indian Line of Credit) යටතේ ලබාගත් ණය වලින් 2007 අවසානය වන විට පැවති නොපියවූ ප්‍රමාණය රුපියල් බිලියන 10.4 ක් (එ.ජ.ඩොලර් දශ ලක්ෂ 96) විය.

රාජ්‍ය අංශයේ ණය

රජයේ නොපියවූ ණය ප්‍රමාණය, රාජ්‍ය සංස්ථා විසින් බැංකු අංශයට පවතින ණය ප්‍රමාණය හා ණය යෝජනා ක්‍රමයන් තුළින් ලද ණයවල නොපියවූ ශේෂයන්ගෙන් සමන්විත වන රාජ්‍ය අංශයේ ණය ප්‍රමාණය 2007 අවසානය වන විට රුපියල් බිලියන 3,130 දක්වා රුපියල් බිලියන 477 කින් වැඩි විය. රුපියල් බිලියන 462 කින් වර්ධනය වූ රජයේ ණය සහ රුපියල් බිලියන 15 කින් වර්ධනය වූ රාජ්‍ය සංස්ථාවල ණය මෙම සමස්ත වර්ධනයට හේතු විය. ද.දේ.නි.යේ ප්‍රතිශතයක් ලෙස, මෙහිදී අර්ථ දක්වන ලද රාජ්‍ය

6.8 සංඛ්‍යා සටහන	රාජ්‍ය ණය සේවාකරණ ගෙවීම්				
	රුපියල් දශ ලක්ෂ				
	2004	2005	2006	2007 තාවකාලික	2008 ඇස්තමේන්තු
ණය සේවාකරණ ගෙවීම්	300,564	344,866	444,303	500,514	602,139
දේශීය	253,619	316,511	381,324	415,089	467,324
විදේශීය	46,945	28,355	62,979	85,425	134,815
ණය ආපසු ගෙවීම්	180,781	224,707	293,525	317,833	392,314
දේශීය	147,740	203,347	247,536	253,719	287,499
විදේශීය	33,041	21,360	45,989	64,114	104,815
පොලී ගෙවීම්	119,783	120,159	150,778	182,681	209,825
දේශීය	105,878	113,164	133,788	161,370	179,825
කෙටිකාලීන	20,474	20,300	24,558	53,874	70,027
මැදි හා දිගුකාලීන	85,404	92,864	109,230	107,496	117,001
විදේශීය	13,904	6,995	16,990	21,311	30,000

මූලාශ්‍රය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව
මුදල් හා ක්‍රමසම්පාදන අමාත්‍යාංශය

අංශයේ නොපියවූ ණය ප්‍රමාණය, 2006 අවසානය වන විට පැවැති සියයට 90.3 සිට 2007 අවසානය වන විට සියයට 87.5 දක්වා තවදුරටත් අඩු විය.

ණය සේවා ගෙවීම්

2007 දී සමස්ත ණය සේවා ගෙවීම් ප්‍රමාණය රුපියල් බිලියන 500.5 දක්වා සියයට 12.6 කින් වර්ධනය විය. ණය ආපසු ගෙවීම් රුපියල් බිලියන 317.8 (සියයට 63.5) සහ පොලී ගෙවීම් රුපියල් බිලියන 182.7 (සියයට 36.5) කින් මෙය සමන්විත විය. දේශීය මූල්‍ය වලට කරන ලද ණයසේවා ගෙවීම් ප්‍රමාණය රුපියල් බිලියන 415 ක් වූ අතර, විදේශීය මූල්‍ය වලට කරන ලද ගෙවීම් ප්‍රමාණය රුපියල් බිලියන 85.5 ක් විය. 2007 දී නැවත ගෙවීමට නියමිතව තිබූ විදේශීය මුදල් වලින් ලබාගත් ණය වලින් කොටසක් ආපසු ගෙවීම කල්දැම්ම හේතුවෙන් දේශීය ණය ආපසු ගෙවීම් අඩු අනුපාතයකින් වර්ධනය විය. කෙසේ නමුත්, 2007 දී දේශීය පොලී ගෙවීම් එහි මුල් ඇස්තමේන්තුව රුපියල් බිලියන 13.6 ක ප්‍රමාණයකින් ඉක්මවූ අතර, දේශීය වෙළෙඳපොළ පොලී අනුපාතික ඉහළ මට්ටමක පැවැතීම මීට හේතු විය. 2005 දී ස්වේච්ඡාවෙන් ලද ණය ගෙවීම් පමාකිරීමේ පහසුකම (Debt Moratorium) යටතේ ගෙවීම පමාකළ පොලී හා ණයවාරික ගෙවීම් 4 ක් (රුපියල් බිලියන 8.4) විදේශීය ණය සේවා ගෙවීම් වලට ඇතුළත් විය. එසේම ආරක්ෂක කටයුතු සඳහා ලබාගත් ණය ආපසු ගෙවීම් ද මෙයට අයත්ය.

ඇතැම් ණයසේවාකරණ දර්ශකයන් 2007 දී ද අඛණ්ඩව වැඩිදියුණු විය. 2006 දී රජයේ ආදායමට සාපේක්ෂව ණයසේවා ගෙවීම් ප්‍රතිශතය සියයට 93 සිට සියයට 88.6 දක්වා අඩු විය. කලින් වසර තුළදී මෙන්ම ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස සමස්ත

6.9 සංඛ්‍යා සටහන	රාජ්‍ය ණය දර්ශක					
	ශීර්ෂය	2004	2005	2006	2007 තාවකාලික	2008 (අ) ඇස්තමේන්තු
		රාජ්‍ය ණය/ද.දේ.නි.	102.3	90.6	88.7	85.8
දේශීය ණය/ද.දේ.නි.	54.7	51.6	50.3	47.9	44.6	
විදේශීය ණය/ද.දේ.නි.	47.6	39.0	38.4	37.9	37.7	
මුළු විදේශීය ණය/අපනයන ^(අ)	134.8	120.6	127.5	129.5	134.8	
මුළු ණය සේවාකරණ ගෙවීම්/ද.දේ.නි.	14.4	14.1	15.1	14.0	14.4	
මුළු ණය සේවාකරණ ගෙවීම්/ රජයේ ආදායම ^(ආ)	96.5	90.8	93.0	88.6	80.2	
එයින් දේශීය ණය සේවාකරණ ගෙවීම්/රජයේ ආදායම ^(ආ)	81.4	83.3	79.8	73.5	62.2	
මුළු ණය සේවාකරණ ගෙවීම්/ රජයේ වියදම ^(ඇ)	45.7	42.6	44.1	43.2	41.9	
එයින් දේශීය ණය සේවාකරණ ගෙවීම්/රජයේ වියදම ^(ඇ)	38.6	39.1	37.9	35.8	32.5	
විදේශීය ණය සේවාකරණ ගෙවීම්/ අපනයන ^(අ)	6.4	3.6	7.1	8.2	3.2	
දේශීය ණය පොලී /ද.දේ.නි.	5.1	4.6	4.6	4.5	4.3	
දේශීය ණය පොලී/ රජයේ වර්තන වියදම	27.2	25.5	24.4	25.9	25.2	
විදේශීය ණය පොලී/ අපනයන (ආ)	1.9	0.9	1.9	2.0	2.6	

මූලාශ්‍රය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව
ජන හා සංඛ්‍යා ලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව

- (අ) මුල් අයවැය ඇස්තමේන්තු මත පදනම් වී ඇත.
- (ආ) භාණ්ඩ හා සේවා අපනයන
- (ඇ) රජයේ ආදායම ආර්ථික වර්ගීකරණයට අනුව
- (ඈ) ණය ආපසු ගෙවීම් ඇතුළත්ව රජයේ වියදම

ණයසේවා ගෙවීම් සියයට 15.1 සිට සියයට 14.0 දක්වා අඩු වී ඇත. මුළු පොලී ගෙවීම් ප්‍රමාණය ද.දේ.නි.යේ ප්‍රතිශතයක් වශයෙන් සියයට 5.1 මට්ටමේ නොවෙනස්ව පැවතිණි. කෙසේ වෙතත්, විදේශීය ණය සේවාකරණය භාණ්ඩ හා සේවා අපනයන වල ප්‍රතිශතයක් ලෙස 2006 දී සියයට 7.1 සිට 2007 දී සියයට 8.2 දක්වා වැඩි විය. එසේ වුවත්, භාණ්ඩ හා සේවා අපනයන ඉපයුම්වල අඛණ්ඩ වර්ධනය සහ විදේශීය ණය වල දිගු පරිභ්‍රමණකාලයක් සහිතව පවතින සාපේක්ෂ වශයෙන් සහනදායී ස්වභාවය හේතුවෙන් ණයසේවා ගෙවීම් පහසු මට්ටමක පවතී.

රාජ්‍ය ණය කළමනාකරණ ක්‍රියාවලිය වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා 2007 දී සකස් කරන ලද ණය කළමනාකරණ උපායමාර්ගය නොපමාව ක්‍රියාත්මක කළයුතුය. රජයේ අයවැය කටයුතු මත වන පීඩනය අඩුකිරීම සඳහා දේශීය ණයෙහි පරිභ්‍රමණ ව්‍යුහය සුමට කරලීම කෙරෙහි වැඩි අවධානයක් මෙම උපායමාර්ගය ක්‍රියාත්මක කිරීමේදී යොමුකළයුතුය. අනාගතයේදී ණය වගකීම් ඇතිවන ආකාරයේ මූල්‍ය ප්‍රවාහයන් අවමකර ලීමට, අයවැය හිඟය මූල්‍යනය සඳහා විකල්ප මූල්‍යන ක්‍රමයන් දිරිගැන්වීම සහ ප්‍රවර්ධනය කිරීමද අවශ්‍ය වේ.

ජාත්‍යන්තර ආයෝජකයින්ගෙන් එ.ජ. ඩොලර් දශ ලක්ෂ 500 ක් රැස්කර ගැනීම සඳහා 2007 ඔක්තෝබර් මාසයේ දී ශ්‍රී ලංකා රජය විසින් එ.ජ. ඩොලර් අගයෙන් යුත් සිය ප්‍රථම ජාත්‍යන්තර ස්වෛරීත්ව බැඳුම්කර ජාත්‍යන්තර වෙළෙඳපොළට නිකුත් කරන ලදී. මෙම ජාත්‍යන්තර බැඳුම්කර නිකුතුවේ ප්‍රධාන අරමුණු වූයේ, සංවර්ධන හවුල්කරුවන්ගේ අරමුදලින් ආයක වූ ප්‍රධාන යටිතල පහසුකම් ව්‍යාපෘතීන් හි රජයේ ආයතනවල මූල්‍යනය කිරීම හා එම ව්‍යාපෘති නිසිකලට මූල්‍ය අපහසුතාවයකින් තොරව ක්‍රියාත්මක කිරීමට වගබලා ගැනීමයි. යටිතල පහසුකම් ව්‍යාපෘතිවල, ව්‍යාපෘති පිරිවැයෙන් සියයට සියයකම සංවර්ධන හවුල්කරුවන් විසින් මූල්‍යනය කිරීම සාමාන්‍යයෙන් සිදුනොවේ. ඔවුන් සාමාන්‍යයෙන් ව්‍යාපෘති පිරිවැයෙන් සියයට 70 ක් පමණ මූල්‍යනය කරන අතර, එය ලබාදෙන්නේ ද අදියර කිහිපයකිනි. එම නිසා, රජයට සිය ආයතනවල වශයෙන් ව්‍යාපෘති පිරිවැයෙන් සියයට 30 ක් පමණ මූල්‍යනය කිරීමට සිදුවන අතර, බොහෝ සංවර්ධන හවුල්කරුවන් ණය මුදාහැරීම හා ප්‍රතිපූරණය කිරීම, එම ව්‍යාපෘතිය සඳහා සිදුකළ වියදම් මත පදනම්ව සිදුකරන නිසා ව්‍යාපෘති නිසි කලට ක්‍රියාත්මක වීම තහවුරු කිරීමට බොහෝ අවස්ථාවලදී කල්තබා අරමුදල් සැපයීමට සිදුවේ.

යටිතල පහසුකම් ව්‍යාපෘති කිහිපයක් නිසිකලට ක්‍රියාත්මක කිරීමේ දැඩි අවශ්‍යතාවය සහ ඒ තුළින් පිරිවැය ඉහළයාම අවම කිරීමට සහ ඉහළ ආර්ථික වර්ධනයට උපකාරීවීමට හැකිවන බැවින් බැඳුම්කර නිකුතුව වැදගත් මූල්‍ය ප්‍රභවයක් ලෙස සලකන ලදී.

ස්වෛරීත්ව බැඳුම්කර නිකුතුවට සම්බන්ධ වාසි සහ අවදනම්

මෙම නිකුතුවේ ප්‍රධානම ප්‍රයෝජනය වූයේ ශ්‍රී ලංකාව මධ්‍යම ආදායම් ලබන රටක් බවට පත්වීමත් සමග ලෝක බැංකුව හා ආසියානු සංවර්ධන බැංකුව (ADB) විසින් සපයනු ලබන සහන ණය දීමනාවලට ප්‍රවේශවීමේ මාර්ගයන් සීමාවීම නිසා, ඒ තුළින් ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය වෙළෙඳපොළ වලට ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රවේශය පුළුල් වීම හා ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය වෙළෙඳපොළෙහි ශ්‍රී ලංකාවට පෙනී සිටීමට හැකිවීමයි. එසේම, ශ්‍රී ලංකාවේ ණය ලබාගැනීමේ හැකියාව පිළිබඳව ජාත්‍යන්තර ආයෝජක ප්‍රජාව ඒත්තු ගැන්වීම සඳහා මෙය බලධාරීන් හට ලැබුණු මහඟු අවස්ථාවක් විය.

තවද, අරමුදල් සපයන ව්‍යාපෘතිවල පවත්නා කොන්දේසි වලින් තොරව මෙම නිකුතුවෙන් ලැබෙන

අරමුදල් ප්‍රමුඛතා පදනම මත ප්‍රධාන ව්‍යාපෘතිවල ආයෝජනය කිරීමට රජයට හැකියාව ලැබේ. මෙම තත්ත්වය, තෝරාගත් රටවල් සහ සංවිධානවලින් පමණක් භාණ්ඩ සහ සේවා සම්පාදනය කළ යුතුය වැනි විවිධ වූ කොන්දේසිවලට රජයට යටත්වීමට සිදුවන, සංවර්ධන හවුල්කරුවන්ගෙන් මූල්‍යනය වන ව්‍යාපෘතිවලට වඩා වෙනස් වූ තත්ත්වයකි. මෙවැනි කොන්දේසි බොහෝවිට මූල්‍යමය වශයෙන් වාසිදායක නොවන අතර සංවර්ධන හවුල්කරුවන් විසින් අයකරන සහනදායී පොලී අනුපාත හෝ ණය පියවීමට ලබාදෙන දිගු කාලසීමාවන්වලින් ලැබෙන දායකමාන වාසිමය තත්ත්වයන් එමගින් නිශේධනය වීමක් ද සිදුවේ.

මෙමගින්, පදනම් පොලී අනුපාතිකයක් ඇති වූ අතර, ඒ තුළින් ජාත්‍යන්තර වෙළෙඳපොළේ සාංගමික බැඳුම්කර නිකුත් කිරීමේ දී තරගකාරී පොලී අනුපාතිකයන්ට අරමුදල් එක්රැස් කර ගැනීමට පෞද්ගලික අංශයට ද හැකියාව ලැබේ.

බැඳුම්කර සම්බන්ධ ප්‍රධානතම අවදනම වනුයේ, බැඳුම්කර කල්පිරුණු විට, නියමිත අනාගත දිනයකදී එකවර විශාල මුදල් ප්‍රමාණයක් ආපසු ගෙවීමට සිදුවීම වේ. කෙසේ වෙතත්, සමස්ත ණය අනුපාතය අඛණ්ඩව වර්ධනය කිරීම තුළින්, එම ණය පියවීම අනාගතය මත විශාල බරක් වීමේ අවදනම ප්‍රමාණවත් ලෙස වැළැක්විය හැකිය. තවදුරටත්, මෙම ගැටළුව පිළිබඳ සලකන විට බැඳුම්කර නිකුතුවෙන් වූ ලැබීම් යටිතල පහසුකම් මූල්‍යනය කිරීමට යොදාගැනීම සිදුවූ අතර, එමගින් ආර්ථික කටයුතු වර්ධනය වීමක් ද, ඒ අනුව බදු ආදායම ඉහළයාමක් ද සිදුවිය හැකි නිසා එය ණය ආපසු ගෙවීමේ හැකියාව වැඩි කරනු ඇත.

බැඳුම්කර නිකුතුවේ ප්‍රතිඵල

2007 වසරේ ඔක්තෝබර් මස ශ්‍රී ලංකාව එ.ජ. ඩොලර් දශ ලක්ෂ 500 ක බැඳුම්කර නිකුතුව සාර්ථක ලෙස නිම කළේය. මෙම නිකුතුවට තුන් ගුණයකටත් වඩා අධික (එ.ජ. ඩොලර් බිලියන 1.6 කට අධික) ආයතනවලින් ලැබීණි. මෙම බැඳුම්කරයන්හි කල්පිරීමේ කාලය අවුරුදු 5 ක් වන අතර, වසරකට සියයට 8.25 ක කුපොන් ගෙවීමකට හිමිකම් ලබයි. මෙම නිකුතුවෙන් සියයට 30 ක් ආසියාවේ ආයෝජකයින්ටත්, සියයට 30 ක් යුරෝපයේ සහ මැද පෙරදිග ආයෝජකයින්ටත්, ඉතිරි සියයට 40 ඇමෙරිකා එක්සත් ජනපදයේ ආයෝජකයින්ටත් හිමිවිය. මුළු ආයෝජකයින් සංඛ්‍යාව 136 ක් වූ අතර, ඔවුන්

වත්කම් කළමනාකරුවන් (සියයට 53), බැංකුකරුවන් (සියයට 25), රක්ෂණ /විශ්‍රාම අරමුදල් (සියයට 7), කුඩා පරිමාණ /පෞද්ගලික බැංකු (සියයට 5), සහ අනෙකුත් ආයෝජකයින් (සියයට 10) ගෙන් සමන්විත විය. එක්සත් ජනපදයේ උප ප්‍රාථමික උකස් වෙළෙඳපොළේ ඇති වූ ගැටළු හේතුවෙන් ලෝක මූල්‍ය වෙළෙඳපොළ කටයුතු විශාල ලෙස අස්ථාවර මට්ටමක පැවැති අවදියක මෙම බැඳුම්කර නිකුතුව සිදුකළත්, රටේ දියුණු ආර්ථික මූලිකාංග, ආයෝජක හිතකර පරිසරය සහ අනාගත ආර්ථික වර්ධන හැකියාව සහ නොකැලැල් ණය සේවාකරණ වාර්තා, බැඳුම්කර නිකුතුව ඉතා සාර්ථක ලෙස නිමකිරීමට බෙහෙවින් ඉවහල් විය. ඒෂියාවනී (Asiamoney), ෆිනෑන්ස් ඒෂියා (Finance Asia), සහ ඇසට් මැගසීන් (Asset magazine) යන ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය සඟරා තුන මගින් ශ්‍රී ලංකාවේ මෙම ස්වෛරීත්ව බැඳුම්කර නිකුතුව වසරේ හොඳම ස්වෛරීත්ව බැඳුම්කර නිකුතුව ලෙස ප්‍රකාශ කළ අතර, එයට ප්‍රධානතම හේතුව වූයේ එක්සත් ජනපද මූල්‍ය අර්බුදය තුළින් වෙළෙඳපොළ තත්ත්වයන් සම්පූර්ණයෙන්ම වෙනස් වී තිබිය දී පවා පළමු බැඳුම්කර නිකුතුව සඳහා කිහිපගුණයක අධි ධායකත්වයක් ලැබීමයි.

බැඳුම්කර අරමුදල් ප්‍රයෝජනයට ගැනීම

2007 වසරේ ජනවාරි සිට ඔක්තෝබර් දක්වා කාලය තුළ ශ්‍රී ලංකා රජය විසින් හම්බන්තොට වරාය, පුත්තලම් ගල් අගුරු බලාගාරය, ඉහළ කොන්මලේ ජල විදුලි බලාගාරය, දක්ෂිණ අධිවේගී මාර්ගය, ජාතික මහාමාර්ග, ජල පද්ධතිය, වලවේ වම් ඉවුර තැනීම හා පුළුල් කිරීම, ද්විතියික නගර හා ග්‍රාමීය පළාත්වල ජල හා සනීපාරක්ෂාව, මොරගහකන්ද, වෙහෙරගල සහ අනෙකුත් වාරිමාර්ග හා පළාත්බද සංවර්ධන ව්‍යාපෘති වැනි යටිතල පහසුකම් වැඩිදියුණු කිරීමේ ව්‍යාපෘති විශාල සංඛ්‍යාවක් ක්‍රියාත්මක කිරීමට දළ වශයෙන් රුපියල් බිලියන 28 ක් පමණ ආයෝජනය කර ඇත. එම මුදල් 2007 අයවැය සඳහන් වූ ආකාරයට වියදම් කරන ලද අතර, ඒවා තාවකාලිකව බැංකු ණය, භාණ්ඩාගාර බිල්පත් සහ භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර හරහා මූල්‍යනය කර තිබිණ.

රුපියල් බිලියන 56 ක් (එ.ජ. ඩොලර් දශ ලක්ෂ 500) පමණ වූ බැඳුම්කර අරමුදල්වලින් දළ වශයෙන් රුපියල් බිලියන 20 ක් පමණ බැංකු ණය පියවීමට සහ තවත් රුපියල් බිලියන 8ක් භාණ්ඩාගාර බිල්පත් විශ්‍රාමය වීමට යොදාගන්නා ලදී. තවත් රුපියල් බිලියන 6 ක්, ඉහත සඳහන් කළ ක්‍රියාත්මක වෙමින් පවතින යටිතල පහසුකම් ව්‍යාපෘතීන් සඳහා ලබාගත් ණයවලින් 2007 වසරේ නොවැම්බර් මස ගෙවිය යුතු ණය පියවීමට යොදා ගැනුණි. ආරක්ෂාකාරී ණය කළමනාකරණ උපායමාර්ගයක් ලෙස, ඉතිරි රුපියල් බිලියන 22 භාණ්ඩාගාර බිල්පත් පියවීමට යොදාගත් අතර, එමගින් පොලී අනුපාත වෙනස්වීමේ වාසිය ලබාගැනීමට හැකි විය. එසේම, අනාගතයේ යටිතල පහසුකම් ව්‍යාපෘති සඳහා අරමුදල් අවශ්‍යවන විට දී භාණ්ඩාගාර බිල්පත් නිකුත් කිරීමේ අවස්ථාව ද රජයට හිමිවිය.

ඒ අනුව, වසර තුළ දී යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය සඳහා ලබාගත් මිල අධික දේශීය ණය පියවීමට බැඳුම්කර නිකුතුවෙන් ලබාගත් මුදල් ආයෝජනය කිරීම හේතුවෙන්, බැඳුම්කර නිකුතුව රටෙහි සමස්ත ණය බර ප්‍රශස්ත මට්ටමට වඩා ඉහළ යෑමට හේතුසාධක නොවුණි. විනිමය අනුපාත හා පොලී අනුපාතිකවල ස්ථායීතාවය වර්ධනය කිරීමට ද මෙම නිකුතුව හේතු විය.

අනාගත දැක්ම

අනාගතයේ දී සහනදායී විදේශ අරමුදල් ප්‍රභවයන් සඳහා ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රවේශය සීමාවීමත් සමඟ, ජාත්‍යන්තර වෙළෙඳපොළෙන් විදේශ අරමුදල් ලබාගැනීමට භාවිතා කළ හැකි ඉතා වැදගත් ණය උපකරණයක් බවට ජාත්‍යන්තර ස්වෛරීත්ව බැඳුම්කර පත්වනු ඇත. කෙටිකාලීන කල්පිරීම් ඇති ණය ලබාගැනීම් නිසා ණය පියවීම් ඒකරාශී වීම හේතුවෙන්, ජාත්‍යන්තරව ඇතිවිය හැකි පීඩනය හා බලපෑම වැඩිවන බැවින් අනාගත ස්වෛරීත්ව බැඳුම්කර නිකුත් කිරීමේදී ඒවා දිගුකාලීන කල්පිරීම් සහිතව නිකුත් කිරීම යෝග්‍ය වේ. මේ තුළින් ඉහළ සාර්ව ආර්ථික මූලධර්මයන් පවත්වාගැනීම තහවුරු වන අතර, එමගින් බැඳුම්කර සාධාරණ ඵලදා අනුපාත මට්ටමක පවත්වාගත හැකිවනු ඇත.